

Homeros

Ilias Boek XXIV

Priamos Bij Achilleus om Hektor vrij te kopen

Eerste uitgave juli 2011

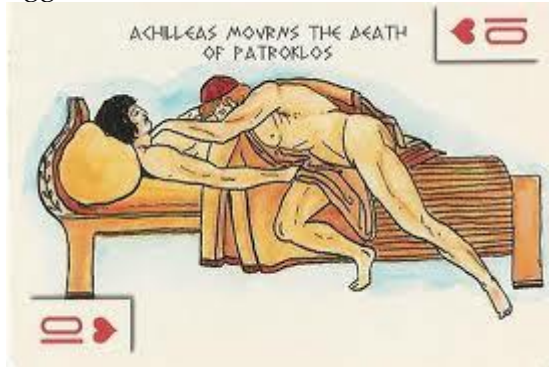
Copyright (C) 2011 Sjaak van Hal

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of hoe dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Pen en Penseel te Deventer. *No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher Pen en Penseel in Deventer.*

- Λῦτο δ' ἄγών¹, λαοὶ δὲ θοὰς ἐπὶ νῆας ἕκαστοι
ἐσκίδναντ'² ἵεναι. τοὶ μὲν δόρποιο³ μέδοντο⁴
ὕπνου τε γλυκεροῦ ταρπήμεναι⁵. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
κλαῖε φίλου ἐτάρου μεμνημένος, οὐδέ μιν ὕπνος
5. ἦρει πανδαμάτωρ⁶, ἀλλ' ἐστρέφετ' ἔνθα καὶ ἔνθα
Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτά τε καὶ μένος⁷ ἦϋ⁸,
ἦδ' ὅποσα τολύπευσε⁹ σὺν αὐτῷ καὶ πάθεν ἄλγεα
ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά¹⁰ τε κύματα¹¹ πείρων·
τῶν μιμνησκόμενος θαλερόν¹² κατὰ δάκρυον εἶβεν¹³,
10. ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾷ¹ κατακείμενος, ἄλλοτε δ' αὖτε

¹ ἄγών ὁ	vergadering
² σκίδναμαι	zich verspreiden (om)
³ δόρπον τό	avondmaal
⁴ μέδομαι + <i>gen.</i>	denken aan
⁵ τέρπομαι, ἔταρπην	zich verkwikken
⁶ πανδαμάτωρ	allen bedwingend
⁷ μένος τό	moed, onstuimigheid
⁸ ἦϋς <i>m.f.</i> , ἦϋ <i>n.</i>	goed
⁹ τολυπέω	met moeite doen
¹⁰ ἀλεγεινός	leed veroorzakend
¹¹ κύμα τό	golf
¹² θαλερός	overvloedig
¹³ εἶβω	plengen

De vergadering werd ontbonden en het volk verspreidde zich om ieder afzonderlijk naar de snelle schepen te gaan. Zij dachten wel aan het avondeten en aan zoete slaap om zich daaraan te verkwikken, maar Achilleus bleef wenen aan zijn dierbare makker denkend en niet wist de allen temmende slaap vat op hem te krijgen, maar hij draaide zich nu eens hierheen en dan weer daarheen, terwijl hij verlangde naar de moed en goede onstuimigheid van Patroklos en al wat hij met hem doorstaan had en al de smarten die hij geleden had door zich aan oorlogen met mannen en door aan vreselijke golven te wagen; daaraan denkend vergoot hij tranen in overvloed, nu eens op zijn zijden liggend en dan weer

- ὑπτιος¹, ἄλλοτε δὲ προηνής². τοτὲ δ' ὀρθὸς ἀναστὰς
 διενέυσκ³ ἀλύων⁴ παρὰ θῖν⁵ ἄλός· οὐδέ μιν ἤως
 φαινομένη λήθεσκεν⁶ ὑπεῖρ ἄλα τ' ἡϊόνας⁸ τε.
 ἀλλ' ὅ γ' ἐπεὶ ζεύξειεν⁹ ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους,
 15. Ἐκτορα δ' ἔλκεσθαι δησάσκετο¹⁰ δίφρου¹¹ ὀπισθεν¹²,
 τρις δ' ἐρύσας¹³ περὶ σῆμα¹⁴ Μενoitιάδαο¹⁵ θανόντος
 αὐτίς ἐνὶ κλισίῃ παυέσκετο, τὸν δέ τ' ἔασκεν
 ἐν κόνι¹⁶ ἐκτανύσας¹ προπροηνέα². τοῖο δ' Ἀπόλλων

¹ ὑπτιος	achterover
² προηνής	voorover
³ διενέω	rondlopen; <i>frequentatief element</i> : -σκ-
⁴ ἀλύω	razend zijn
⁵ θίς ὁ, θίνος	strand
⁶ λήθω	ontgaan
⁷ ὑπεῖρ = ὑπέρ + <i>acc.</i>	boven
⁸ ἡίων ἡ, -όνος	oever, kust
⁹ ζεύγνυμι	onder het juk brengen
¹⁰ δέω	vastbinden
¹¹ δίφρος	wagen
¹² ὀπισθεν	aan de achterkant
¹³ ἐρύω	voortslepen
¹⁴ σῆμα τό	grafteken
¹⁵ Μενoitιάδης	de zoon van Menoitios, Patroklos
¹⁶ κόνις ἡ	stof

op zijn rug en weer een ander keer voorover. Daarna ging hij rechtop staan en liep hij keer op keer rond buiten zinnen naar het strand; en niet ontging het hem dag na dag dat de zon verscheen boven de zee en de kusten. Maar telkens wanneer hij snelle paarden onder het juk van de wagen had laten brengen,¹⁵ bond hij dan ook Hektoor aan de wagen van achteren en na hem drie

keer rond het grafteken van de dode Patroklos getrokken te hebben eindigde hij weer bij zijn tent en liet hij hem op zijn buik in het stof uitgestrekt hebbend.

¹ ἔκτανύω

lang uitstrekken

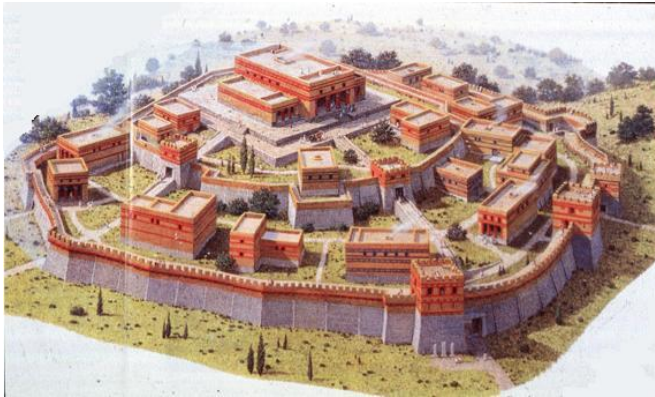
² προπονήης

voorover

20. πᾶσαν ἀεικείην¹ ἄπεχε² χρῶ³, φωτ⁴ ἐλεαίρων
καὶ τεθνηότα περ· περὶ⁵ δ' αἰγίδι πάντα κάλυπτε
χρυσείῃ, ἵνα μὴ μιν ἀποδρῦφοι⁶ ἐλκυστάζων⁷.
Ὡς ὁ μὲν Ἑκτορα διὸν ἀεΐκιζεν⁸ μενεαίνων⁹.
τὸν δ' ἐλεαίρεσκον μάκαρες θεοὶ εἰσορόωντες,
κλέψαι δ' ὀτρύνεσκον¹⁰ ἐϋσκοπον¹¹ Ἀργειφόντην.
25. ἔνθ' ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἐήνδανεν¹², οὐδέ ποθ' Ἥρη
οὐδὲ Ποσειδάων' οὐδὲ γλαυκώπιδι Κούρη,
ἀλλ' ἔχον ὥς σφιν πρῶτον ἀπήχθετο¹³ Ἴλιος ἰρὴ
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης¹⁴,

¹ ἀεικείη	bederf
² ἀπέχω	afhouden
³ χρώς, χρώος	huid
⁴ φώς, φωτός	man
⁵ περὶ <i>adv</i>	in het rond
⁶ ἀποδρῦπτω, <i>opt.aor.</i> -δρῦφοι	openschuren
⁷ ἐλκυστάζω	voortslepen
⁸ ἀεΐκίζω	toetakelen
⁹ μενεαίνω	boos zijn
¹⁰ ὀτρύνω	bevelen
¹¹ ἐϋσκοπος	goed mikkend
¹² ἀνδάνω	behagen
¹³ ἀπεχθάνομαι, ἀπήχθομεν	zich gehaat maken
¹⁴ ἄτη	verderf, verblindig

Maar Apollo weerde ieder verderf af voor het lichaam van hem, omdat hij medelijden had met de man, **20.** ookal was hij dood. Hij bedekte zijn hele lichaam met de gouden aigis, opdat hij hem niet zou openschuren bij het voorslepen. Zo wilde hij wel Hektoor toetakelen uit woede. De gelukzalige goden echter hadden telkens medelijden met hem, wanneer ze hem aanschouwden. Ze bevalen de goed schietende Argosdoder hem te stelen. **25.** Daar beviel het steeds al de anderen wel, maar nooit Hera en niet Poseidoon en niet het uilogige meisje, maar ze hielden hem tegen, omdat nu eenmaal het heilige Troje zich bij hen gehaat had gemaakt en ook Priamos en zijn volk wegens de verblinding van Alexander,

Troje

30. ὃς νείκεσσε¹ θεὰς ὅτε οἱ μέσσαυλον² ἴκοντο,
τὴν δ' ἤνησ' ἢ οἱ πόρε³ μαχλοσύνην⁴ ἀλεγεινήν.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένητ' ἡώς,
καὶ τότε ἄρ' ἀθανάτοισι μετηύδα⁵ Φοῖβος Ἀπόλλων·
σχέτλιοι⁶ ἔστε θεοί, δηλήμονες⁷· οὐ νύ ποθ' ὑμῖν
Ἔκτωρ μηρί⁸ ἔκηε⁹ βοῶν αἰγῶν¹⁰ τε τελείων¹¹;
35. τὸν νῦν οὐκ ἔτλητε νέκυν περ ἐόντα σαῶσαι¹²
ἦ τ' ἀλόχῳ ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ τέκεϊ ᾧ
καὶ πατέρι Πριάμῳ λαοῖσί τε, τοί κέ μιν ὤκα¹³
ἐν πυρὶ κήαιεν καὶ ἐπὶ κτέρεα¹⁴ κτερίσαιεν.

¹ νεικέω	krenken
² μέσσαυλος	schaapshof
³ ἔπορον <i>aor.</i>	ik gaf
⁴ μαχλοσύνη	wulpsheid
⁵ μετανδᾶω + <i>dat.</i>	speken te midden van
⁶ σχέτλιος	hardvochtig
⁷ δηλήμων	boosaardig, verdelger
⁸ μηρίον	schenkelstuk
⁹ καίω, ἔκηα	verbranden
¹⁰ αἶξ, αἰγός	geit
¹¹ τέλειος	volmaakt
¹² σαόω	redden
¹³ ὤκα	snel
¹⁴ κτέρεα κτερίζω	de laatste eer bewijzen

die godinnen beledigd had, toen zij zijn schaareshof bereikt hadden, **30.** maar hij had haar wel geprezen, die hem vreselijke wulpsheid gegeven had. Maar toen het dan sindsdien de twaalfde dageraad was, toen dan ook sprak onder de onsterfelijken Phoibos Apollo: “Hardvochtige goden zijn jullie,

jullie boosaardigen; heeft nooit nu voor jullie Hektor schenkelstukken van koeien en volmaakte geiten verbrand? **35.** Hebben jullie nu het niet geduld hem, hoewel hij een lijk is, te redden voor zijn vrouw om te zien en voor zijn moeder en zijn kind en vader Priamos en het volk, dat hem wel snel in het vuur zal verbranden en hem daarbij de laatste eer zal bewijzen.

Apollo

40. ἄλλ' ὀλοῶ¹ Ἀχιλῆϊ θεοὶ βούλεσθ' ἐπαρήγειν²,
 ὦ οὐτ' ἄρ φρένες εἰσὶν ἐναΐσιμοι³ οὔτε νόημα⁴
 γναμπτὸν⁵ ἐνὶ στήθεσσι, λέων δ' ὥς⁶ ἄγριοι⁷ οἶδεν,
 ὅς τ'⁸ ἐπεὶ ἄρ μεγάλη τε βίη καὶ ἀγήνορι⁹ θυμῷ
 εἷξας¹⁰ εἶσ' ἐπὶ μῆλα¹¹ βροτῶν¹² ἵνα δαῖτα¹³ λάβησιν·
 ὥς Ἀχιλεὺς ἔλεον¹⁴ μὲν ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδῶς¹⁵
 45. γίγνεται, ἦ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται¹⁶ ἡδ' ὀνίνησι¹⁷.

¹ ὀλοός	verderfelijk
² ἐπαρήγω + <i>dat.</i>	helpen
³ ἐναΐσιμος	behoorlijk
⁴ νόημα τό	gedachte, aard, geest
⁵ γναμπτός	buigzaam, vermurwbaar
⁶ ὥς <i>hier in postpositie</i>	zoals
⁷ ἄγριος	wild, woest, <i>gesubstantiveerd, inw. obj.</i>
⁸ <i>anakolouthē</i> zin, omdat in de relatieve bijzin geen persoonsvorm staat.	
⁹ ἀγήνωρ	manhaftig
¹⁰ εἶκω	toegeven aan
¹¹ μῆλον	kleinvee
¹² βροτός	sterveling
¹³ δαίς, δαιτός	maaltijd
¹⁴ ἔλεος	medelijden
¹⁵ αἰδῶς ἡ	schaamte
¹⁶ σίνομαι	schade berokkenen
¹⁷ ὀνίνημι	bevoordelen

Maar de goden willen de verderfelijke Achilleus helpen, 40. die noch een fatsoenlijke hart heeft noch een vermurwbare aard in zijn borst, maar zoals een leeuw wilde gedachten heeft, die wanneer hij aan zijn grote kracht en manhaftig hart toegegeven hebbend afgaat op kleinvee van mensen om een maal te grijpen; zo heeft Achilleus zijn medelijden verloren en niet krijgt hij 45. schaamte, die mannen enorm schaadt en bevoordeelt.

- μέλλει¹ μέν πού τις² καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι
 ἢ ἐ κασίγνητον³ ὁμογάστριον⁴ ἢ⁵ καὶ υἷόν·
 ἀλλ' ἦτοι κλαύσας καὶ ὀδυράμενος⁶ μεθέηκε⁷·
 τλητὸν⁸ γὰρ Μοῖραι⁹ θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισιν.
 50. αὐτὰρ ὃ γ' Ἑκτορα δῖον, ἐπεὶ φίλον ἦτορ ἀπηύρα¹⁰,
 ἵππων ἐξάπτων περὶ σῆμ' ἐτάροιο φίλοιο
 ἔλκει· οὐ μὲν οἱ τό γε κάλλιον οὐδέ τ' ἄμεινον.
 μὴ ἀγαθῷ περ ἐόντι νεμεσσηθέωμέν¹¹ οἱ ἡμεῖς·
 κωφὴν¹² γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μενεαίνων.
 55. Τὸν δὲ χολωσαμένη προσέφη Λευκώλενος Ἥρη·
 εἴη¹ κεν καὶ τοῦτο τεὸν² ἔπος, ἀργυρότοξε³,

¹ μέλλω +*inf. aor.*

² τις

³ κασίγνητος

⁴ ὁμογάστριος

⁵ ἢ = ἦ

⁶ ὀδύρομαι

⁷ μεθήμι

⁸ τλητός

⁹ Μοῖραι αἰ

¹⁰ ἀπήυρων *ao.*

¹¹ νεμεσάομαι + *dat.*

¹² κωφός

zonder waarneming

zal wel hebben ...

menigeeen

broer

volle

of

beklagen

ophouden

volhardend

de Moien, de schikgodinnen

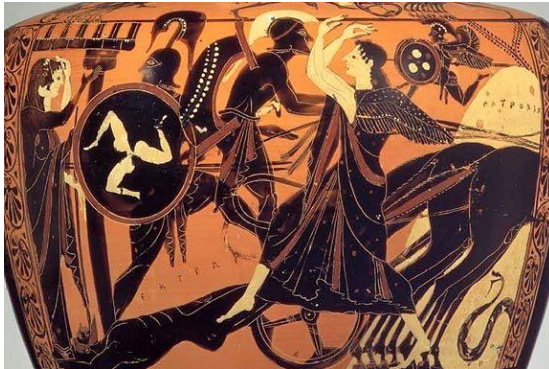
afnemen

boos zijn op

stom; het lichaam van Hektor is stof

Menigeen zal wel, dunkt me, een ander persoon, nog geliefder, verloren hebben, of een volle broer of ook een zoon. Maar heus, na gehuild te hebben en gejammerd, heeft hij dat laten gaan; de lotsbeschikkingen immers hebben het hart voor de mensen volhardend gemaakt. Maar hij spant telkens de paarden aan en sleept de stralende Hektor, 50. nadat hij hem zijn leven heeft afgepakt, rond het grafteken van zijn vriend. Niet voorwaar is dit voor hem mooier en niet beter. (Hij moet oppassen), dat wij niet boos op hem worden, ookal is hij goed. Stomme aarde dan takelt hij in zijn woede toe. 55. Tot hem sprak in woede ontstoken de

blankarmige Hera:
 “ Dat woord van
 jou zou ook
 waarheid lunnen
 worden, jij
 zilverenboog,

¹ εἶμι

zijn, kunnen gebeuren

² τεός

jouw

³ ἀργυρότοξος

zilveren boog

- εἰ δὴ ὁμήν¹ Ἀχιλῆϊ καὶ Ἑκτορι θήσετε τιμήν.
 Ἑκτωρ μὲν θνητός τε² γυναικικά τε θήσατο³ μαζόν⁴.
 αὐτὰρ Ἀχιλλεύς ἐστι θεᾶς γόνος, ἦν ἐγὼ αὐτὴν
 60. θρέψα τε καὶ ἀτίτηλα⁵ καὶ ἀνδρὶ πόρον παρὰκοιτιν⁶
 Πηλεΐ, ὃς περὶ⁷ κῆρι φίλος γένετ' ἀθανάτοισι.
 πάντες δ' ἀντιάσθε⁸ θεοὶ γάμου· ἐν δὲ σὺν τοῖσι
 δαίνυ⁹ ἔχων φόρμιγγα¹⁰ κακῶν ἔταρ', αἰὲν ἄπιστε.
 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 65. Ἥρη, μὴ δὴ πάμπαν ἀποσκύδμινε¹¹ θεοῖσιν·
 οὐ μὲν γὰρ τιμή γε μί¹² ἔσσεται· ἀλλὰ καὶ Ἑκτωρ
 φίλτατος ἔσκε θεοῖσι βροτῶν οἱ ἐν Ἰλίῳ εἰσίν·

¹ ὁμός

dezelfde

² *vul aan*: ἦν

³ θάομαι

zuigen

⁴ μαζός

tepel, borst

⁵ ἀτιτάλλω

met zorg groot brengen

⁶ παρὰκοιτις

echtgenote

⁷ περὶ

boven mate

⁸ ἀντιάομαι + *gen.*

deel nemen aan

⁹ δαίνυμι

dineren; = δαίνυο

¹⁰ φόρμιγξ ἥ

citer

¹¹ ἀποσκυδμαίνω + *dat.*

voortdurend gebeten zijn op

¹² =μία

als jullie gelijke eer aan Achilleus en aan Hektor zullen toekennen. Hektoer was sterveling en lag bij een vrouw aan de borst. Achilleus echter is de telg van een godin, **60.** die ik zelf heb opgevoed en groot bracht en aan een man als echtgenote heb gegeven, aan Peleus, die bovenmate in het hart geliefd was aan de onsterfelijken. Jullie allen namen als goden deel aan de bruiloft. Onder hen dineerde ook jij met een forminx in de hand, jij vriend van slechterikken, jij immer onbetrouwbare. Tot haar sprak ten antwoord de wolkenverzamelaar Zeus: **65.**

“Hera, jij moet dan helemaal niet gebeten zijn op de goden: want niet toch zal er slechts één ereprijs zijn; maar ook Hektoer was van de stervelingen, die in Troje zijn, zeer geliefd aan de goden.

de bruiloft

- ὥς γὰρ ἔμοιγ', ἐπεὶ οὐ τι φίλων ἡμάρτανε¹ δώρων.
οὐ γάρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο² δαιτὸς³ εἵσης
70. λοιβῆς⁴ τε κνίσης⁵ τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
ἀλλ' ἦτοι κλέψαι μὲν ἐάσομεν, οὐδέ πη⁶ ἔστι⁷,
λάθρη⁸ Ἀχιλλῆος θρασὺν⁹ Ἑκτορα· ἦ γὰρ οἱ αἰεὶ
μήτηρ παρμέμβλωκεν¹⁰ ὁμῶς¹¹ νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ.
ἀλλ' εἴ¹² τις καλέσειε θεῶν Θέτιν ἄσσον¹³ ἔμεϊο,
75 ὄφρα τί οἱ εἴπω πυκινὸν¹⁴ ἔπος, ὥς κεν Ἀχιλλεὺς
δώρων ἐκ Πριάμοιο λάχῃ¹⁵ ἀπό θ' Ἑκτορα λύσῃ¹.

¹ ἡμάρτανω + <i>gen.</i>	het niet laten ontbreken aan
² δεύομαι + <i>gen.</i>	gebrek hebben aan
³ δαίς, -τός	maaltijd
⁴ λοιβή	plengoffer
⁵ κνίση	vetdamp
⁶ πη	ergens langs
⁷ ἔστι	het is (mogelijk)
⁸ λάθρη + <i>gen.</i>	in het geheim van
⁹ θρασύς	onverschrokken
¹⁰ παρμέμβλωκεν <i>perf.</i> , παραβλώσκα	helpen
¹¹ ὁμῶς	evenzeer
¹² εἴ: <i>hier in wenszin</i>	als nu eens
¹³ ἄσσον + <i>gen.</i>	dichterbij
¹⁴ πυκινός	schrande
¹⁵ λαγχάνε, ἔλαχον + <i>gen.</i>	deel krijgen aan

Ja, voor mij toch was hij zo, aangezien hij het geenszins liet ontbreken aan dierbare geschenken. Want nooit had mijn altaar een gebrek aan een evenwichtig verdeeld maal **70.** en aan een plengoffer en aan offerdamp. Dat immers kregen wij als eergeschenk. Maar voorwaar laten wij het ontvreemden in het geniep voor Achileus van de onverschrokken Hektor laten, want dat is op geen wijze mogelijk, want altijd helpt zijn moeder hem zonder onderscheid 's nachts en overdag. Maar als nu eens iemand van de goden Thetis nader tot mij roept, **75.** opdat ik haar een verstandig woord zeg, dat Achileus geschenken zal krijgen van Priamos en Hektoer zal vrij laten.”

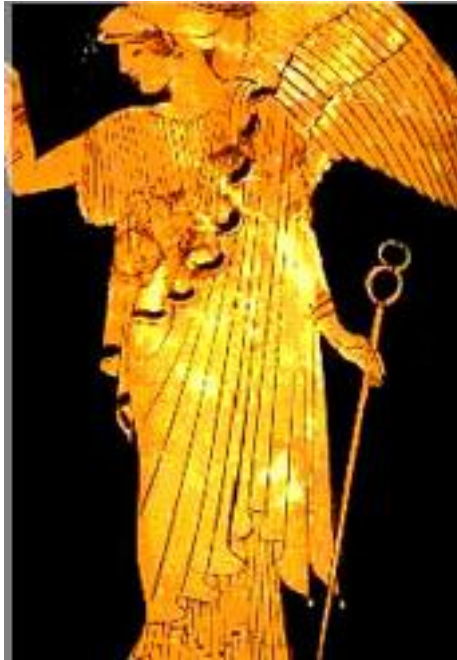
¹ ἀπολύω

los laten

Ὡς ἔφατ', ὥρτο δὲ Ἴρις ἀελλόπος¹ ἀγγελέουσα,
 μεσσηγὺς² δὲ Σάμου τε καὶ Ἰμβρου παιπαλοέσσης³
 ἔνθορε⁴ μείλανι⁵ πόντῳ· ἐπεστονάχησε⁶ δὲ λίμνῃ⁷.
 80. ἥ δὲ μολυβδαίνη⁸ ἰκέλη⁹ ἐς βυσσὸν¹⁰ ὄρουσεν¹¹,
 ἥ τε κατ' ἀγραύλοιο¹² βοὸς κέρας¹³ ἐμβεβαυῖα¹⁴
 ἔρχεται ὠμηστῆσιν¹⁵ ἐπ' ἰχθύσι κῆρα¹⁶ φέρουσα.

¹ ἀελλόπος	windsnel
² μεσσηγὺς + <i>gen.</i>	tussen
³ παιπαλόεις, -εσση	ruw
⁴ ἐνθρόσκω, ἔθορον	springen op, in
⁵ = μέλανι	
⁶ ἐπιστοναχέω	zuchten bij, bruisen bij
⁷ λίμνη	meer, zee, water
⁸ μολύβδαινα	loodje
⁹ ἰκέλος + <i>dat.</i>	lijkend op
¹⁰ βυσσός	diepte
¹¹ ὀρούω	springen
¹² ἀγραυλος	op het veld levend
¹³ κέρας τό	hoorn, hoornen buisje (<i>waardoor het draadje boven de haak is geleid, bedoeld om te voorkomen dat de snoer doorgebeten werd.</i>)
¹⁴ ἐμβαίνω	stappen op
¹⁵ ὠμηστής	vraatzuchtig
¹⁶ κῆρ, κηρός ἡ	verderf

Zo sprak hij en de windsnelle Iris sprong op om te berichten en midden tussen Samos en het ruwe Imbros sprong zij op de zwarte zee en daarbij bruiste het water. 80. Zij sprong lijkend op vislood in de diepte, lood dat

vast zittend op en hoornen pijpje van een op het veld levende stier op vraatzuchtige vissen afgaat hun het verderf brengend.

godin Iris

- εὔρε δ' ἐνὶ σπηϊ¹ γλαφυρῶ² Θέτιν, ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄλλαι
εἶαθ'³ ὀμηγερέες⁴ ἄλλαι⁵ θαλί· ἦ δ' ἐνὶ μέσση⁶
85. κλαῖε μόρον⁷ οὗ παιδὸς ἀμύμονος⁸, ὅς οἱ ἔμελλε
φθίσεσθ'⁹ ἐν Τροίῃ ἐριβῶλακι¹⁰ τηλόθι¹¹ πάτρης.
ἀγχοῦ δ' ἴσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἴρις·
ὄρσο¹² Θέτι· καλέει Ζεὺς ἄφθιτα¹³ μήδεα¹⁴ εἰδώς.
τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα·
90. τίπτέ με κεῖνος ἄνωγε μέγας θεός; αἰδέομαι δὲ
μίσγεσθ' ἀθανάτοισιν, ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα¹⁵ θυμῶ¹.

¹ σπέος τό	grot
² γλαφυρός	hol
³ ἦμαι, <i>imperf.</i> 3e pl. εἶατο	zitten
⁴ ὀμηγερέης	verzameld
⁵ ἄλιος	van de zee
⁶ μέσσος (αὐτῆς)	in het midden, middelste
⁷ μορος	lot, dood
⁸ ἀμύμων	voortreffelijk
⁹ φθίνομαι, φθίσομαι	omkomen
¹⁰ ἐριβῶλαξ	grofkluitg
¹¹ τηλόθι + <i>gen.</i>	ver van
¹² ὄρνυμαι, <i>imper.</i> aor. ὄρσο	opspringen
¹³ ἄφθιτος	onvergankelijk
¹⁴ μήδος τό	plan
¹⁵ ἄκριτος	eindeloos

Zij vond in een holle grot Thetis en er omheen zaten andere zeegodinnen verzameld. 85. Zij zat in hun midden te huilen om het lot van haar voortreffelijke zoon, omdat die haar bestemd was om te komen in het grofkluitige Troje ver van het vaderland. Toen de snelvoetige Iris dichtbij haar ging staan, sprak ze tot haar: "Sta op, Thetis. Zeus, die onvergankelijke plannen weet, roept jou."

Haar antwoordde vervolgens de zilvervoetige godin Thetis:

90. "Waarom toch ontbiedt die grote god mij? Ik deins ervoor terug me te begeven onder de onsterfelijken, want ik heb eindeloos verdriet in mijn hart.

Thetis in de zee.

¹ *dat. loc.*

- εἶμι μέν, οὐδ' ἄλιον¹ ἔπος ἔσσεται ὅττι κεν εἴπη.
 Ὡς ἄρα φωνήσασα κάλυμμ² ἔλε διὰ θεάων
 κυάνεον³, τοῦ δ' οὐ τι μελάντερον ἔπλετο⁴ ἔσθος⁵.
 95. βῆ δ' ἰέναι, πρόσθεν δὲ ποδήνεμος⁶ ὠκέα Ἴρις
 ἤγεϊτ'· ἀμφὶ δ' ἄρα σφι λιάζετο⁷ κῦμα θαλάσσης.
 ἀκτὴν⁸ δ' ἐξαναβαῖσαι⁹ ἐς οὐρανὸν ἀΐχθήτην¹⁰,
 εὖρον δ' εὐρύοπα Κρονίδην, περὶ δ' ἄλλοι ἅπαντες
 εἶαθ' ὀμηγερέες μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες.
 100. ἦ δ' ἄρα παρ Διὶ πατρὶ καθέζετο, εἷξε¹¹ δ' Ἀθήνη.
 Ἥρη δὲ χρύσειον καλὸν δέπας ἐν χειρὶ θῆκε
 καὶ ῥ' εὐφροην¹² ἐπέεσσι· Θέτις δ' ὦρεξε¹³ πιοῦσα.

¹ ἄλιος	vergeefs
² κάλυμμα τό	hoofddoek
³ κυάνεος	donker (<i>ten teken van rouw</i>)
⁴ = ἦν; πέλομαι (z.bewegen), <i>aor.</i> ἔπλομην	
⁵ ἔσθος τό	kleding
⁶ ποδήνεμος	snel als de wind
⁷ λιάζομαι	uiteengaan
⁸ ἀκτὴ	kust, kaap
⁹ ἐξαναβαίνω	gaan uit op
¹⁰ αἶσσω	snellen, ijlen, vliegen
¹¹ εἷκω	wijken
¹² εὐφραίνω	opvrolijken
¹³ ὀρέγω	aanreiken

Ik zal gaan, want niet zal het woord, dat hij maar zal spreken, vergeefs zijn.”

Na zo gesproken te hebben nam de stralende der godinnen een donkere hoofddoek en geen kleingstuk was zwarter dan dat. **95.** Ze ging op weg en voorop ging de snelle Iris, die zo snel is als de wind. Rond hen dan week de golving van de zee. Zij beiden gingen uit zee op de kust en vlogen vervolgens naar de Olympos en zij vonden Zeus met luiddonderende stem en er omheen zaten allen andere gelukzalige, eeuwig levende goden

verzameld. **100.** Zij ging dan bij haar vader zitten en Athene maakte plaats. Hera gaf haar een mooie gouden beker in handen en –zo moet je weten- vrolijkte haar op met woorden. Thetis dronk en reikte daarna de beker aan.

- τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
 ἤλυθεσ Οὐλύμπονδ᾽, θεὰ Θέτι, κηδομένη¹ περ,
 105. πένθος ἄλαστον² ἔχουσα μετὰ φρεσίν· οἶδα καὶ αὐτός·
 ἀλλὰ καὶ ὥς ἐρέω τοῦ σ' εἵνεκα δεῦρο κάλεσσα.
 ἐννῆμαρ δὴ νεῖκος³ ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν⁴
 Ἔκτορος ἀμφὶ νέκυι καὶ Ἀχιλλῆϊ πτολιπόρθῳ·
 κλέψαι δ' ὀτρύνουσιν ἐϋσκοπον Ἀργειφόντην·
 110. αὐτὰρ ἐγὼ τόδε κῦδος⁵ Ἀχιλλῆϊ προτιάπτω⁶
 αἰδῶ⁷ καὶ φιλότητα τεῖν⁸ μετόπισθε⁹ φυλάσσων.
 αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἐλθὲ καὶ νιέει σῶ ἐπίτειλον¹⁰.
 σκύζεσθαι¹¹ οἱ εἰπὲ θεούς, ἐμὲ δ' ἔξοχα¹² πάντων
 ἀθανάτων κεχολῶσθαι¹, ὅτι φρεσὶ μαινομένησιν²

¹ κήδομαι

bezorgd zijn

² ἄλαστος

onbedaarlijk

³ νεῖκος τό

twist

⁴ ὄρνωμαι, *perf.* ὄρωρεν

zich verheffen

⁵ κῦδος τό

roem

⁶ προτιάπτω

toekennen

⁷ αἰδώς ή

respect, hoogachting

⁸ τεός

jouw

⁹ μετόπισθε

later

¹⁰ ἐπιτέλλω

opdragen

¹¹ σκύζομαι + *dat.*

boos zijn op

¹² ἔξοχα + *gen.*

boven, meer dan

Onder hen begon te spreken de vader van mannen en goden:
“Jij bent naar de Olympos gekomen, godin Thetis, ook al ben je
bekommerd, **105.** met een onbedaarlijke smart in je borst. Ook
zelf weet ik het; maar toch zal ik jou vertellen, waarom ik je hier
heb geroepen. Negen dagen lang dan heerst er onder de
onsterfelijken een ruzie om het lijk van Hektor en om de

stedenverwoestende
Achileus: het te stelen
bevelen ze de goed
mikkende Argosdoder;
110. maar ik ken dit als
roem toe aan Achileus,
me in acht nemend
voor jouw hoogachting
en liefde achteraf. Ga
zeer snel naar het leger
en draag jouw zoon

het volgende op: zeg dat de goden boos zijn op hem en dat ik
boven alle onsterfelijken boos ben, omdat hij met zijn razende
borst

¹ χολόω

boos maken

² μαίνομαι

waaninnig zijn

115. Ἑκτορ' ἔχει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν¹ οὐδ' ἀπέλυσεν,
αἶ κέν² πῶς ἐμέ τε δείσῃ ἀπό θ' Ἑκτορα λύσῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ Πριάμῳ μεγαλήτορι³ Ἴριν ἐφήσω
λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήνῃ⁴.
120. ὦς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησε θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα,
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων⁵ αἶξασα,
ἔξεν δ' ἐς κλισίην⁶ οὗ υἱέος· ἔνθ' ἄρα τόν γε
εὖρ' ἀδινὰ⁷ στενάχοντα· φίλοι δ' ἄμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
ἔσσυμένως⁸ ἐπένοντο⁹ καὶ ἐντύνοντο¹⁰ ἄριστον¹¹.
125. τοῖσι δ' οἷς¹² λάσιος¹³ μέγας ἐν κλισίῃ ἰέρευτο¹.

¹ κορωνίς	gekromd
² αἶ κέν + <i>conj.</i>	om te zien of
³ μεγαλήτωρ	fier
⁴ ἰαίνω	opvrolijken
⁵ κάρηνα τὰ	de toppen
⁶ κλισίῃ ἢ	tent
⁷ ἀδινὰ	luid
⁸ ἐσσυμένως	snel
⁹ πένομαι	in de weer zijn
¹⁰ ἐντύνομαι	gereed maken
¹¹ ἄριστον τό	ontbijt
¹² οἷς ὁ	schaap, ram
¹³ λάσιος	wollig

115. Hektoor bij de gekromde schepen houdt en niet heeft vrijgegeven, om te zien of hij misschien angst heeft voor mij en Hektor vrij laat. Maar ik zal naar de fiere Priamos Iris sturen om naar de schepen der Grieken te gaan en zijn zoon vrij te kopen en Achileus geschenken te brengen, die zijn hart zullen verblijden.”

120. Zo sprak hij en niet was de zilvervoetige godin Thetis ongehoorzaam en zij ging snel van de toppen van de Olympos en zij bereikte de tent van haar zoon. Daar dan trof zij hem luid

zuchtend. Zijn vrienden waren rondom hem druk bezig en waren het ontbijt aan het klaarmaken. **125.** Door hen werd een wollige, zwarte ram in de tent geofferd.

- ἦ δὲ μάλ' ἄγχ' αὐτοῖο καθέζετο πότνια μήτηρ,
χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν¹ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε².
τέκνον ἐμόν τέο³ μέχρις⁴ ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων⁵
σὴν ἔδεται⁶ κραδίην⁷ μεμνημένος οὔτε τι σίτου
130. οὔτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν φιλότῃτι
μίσγεσθ'· οὐ γάρ μοι δηρὸν⁸ βέη⁹, ἀλλὰ τοι ἦδη
ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή¹⁰.
ἀλλ' ἐμέθεν ξύνες¹¹ ὦκα, Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι·
σκύζεσθαι σοί φησι θεούς, ἐέ δ' ἔξοχα πάντων
135. ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι φρεσὶ μαινομένησιν
Ἔκτορ' ἔχεις παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν οὐδ' ἀπέλυσας.
ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα¹.

¹ καταρέζω	strelen
² ἐξονομάζω	bij name noemen, er geen onduidelijkheid over laten bestaan,
³ =τίνος	
⁴ <i>gen.</i> + μέχρις	tot
⁵ ἀχεύω	treuren
⁶ ἔδομαι	eten
⁷ κραδίη	hart
⁸ δηρὸν	lang
⁹ βέομαι	ik zal leven
¹⁰ κραταιός	krachtig
¹¹ ξύνήμι	luisteren

Zij, de machtige moeder, ging zeer dicht bij hem zitten en streelde hem met haar hand en sprak een woord en en liet er geen onduidelijkheid over bestaan:

“Mijn kind, hoe lang jammerend en treurend zal jij je hart opeten zonder enigszins aan eten **130**. of slapen te denken? Want jij zal me niet lang leven, maar reeds staat dichtbij jou de dood en het krachtige doodslot. Wel, luister snel naar mij. Ik ben voor jou de bode van Zeus. Hij zegt, dat de goden boos zijn op jou en **135**. dat hij boven alle onsterfelijken boos is, omdat jij met je razende borst Hektoor bij de gekromde schepen houdt en niet hebt vrijgegeven. Wel, kom, laat hem dan vrij en neem het losgeld voor het lijk aan.

¹ ἄποινα τά

losgeld

- Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 τῇδ'¹ εἴη²· ὅς³ ἄποινα φέροι, καὶ νεκρὸν ἄγοιτο,
 140. εἰ δὴ πρόφρωνι⁴ θυμῷ Ὀλύμπιος αὐτὸς ἀνώγει.
 Ὡς οἱ γ' ἐν νηῶν ἀγύρει⁵ μήτηρ τε καὶ υἱὸς
 πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον.
 Ἴριν δ' ὄτρυνε⁶ Κρονίδης εἰς Ἴλιον ἱρήν·
 βάσκ'⁷ ἴθι, Ἴρι ταχεῖα, λιποῦσ' ἔδος⁸ Οὐλύμπιοιο
 145. ἄγγελιον Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἴλιον εἴσω⁹
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνη
 οἶον¹⁰, μὴ δέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
 κῆρύξ¹¹ τίς οἱ ἔποιτο γεραίτερος¹², ὅς κ' ἰθύνοι¹

¹ τῇδε

zo

² concessieve optatief, speciale betekenis van opt. cupitativus

³ relativum met conditionele betekenis

⁴ πρόφρων

oprecht

⁵ ἄγυρις ἡ

verzameling

⁶ ὄτρύνω

snel zenden

⁷ βάσκω

gaan

⁸ ἔδος τό

zetel

⁹ acc. + εἴσω

binnen

¹⁰ οἶος

alleen

¹¹ κῆρύξ

heraut, dienaar

¹² γεραίτερος

ouder

Tot haar sprak de snelvoetige Achileus ten antwoord: “Goed, zo zal het zijn; als iemand losgeld zal brengen, zal hij ook wel het lijk met zich meenemen, **40.** als dan de Olympiër het met oprecht hart beveelt.”

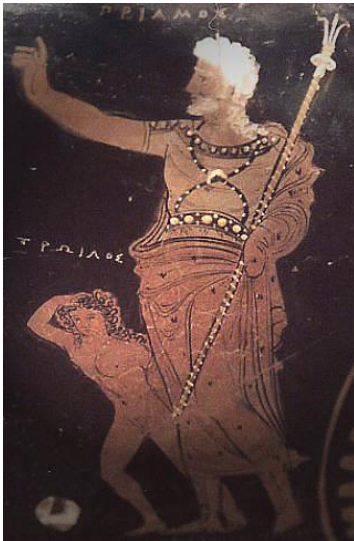
Zo spraken zij, moeder en zoon, in de verzameling der schepen veel gevleugelde woorden met elkaar.

Kronos' zoon stuurde Iris naar het heilige Troje: “Kom, ga, snelle Iris; verlaat uw verblijfplaats, de Olympos en **145.** bericht aan de fiere Priamos binnen in Troje, dat hij naar de schepen van de Grieken gaat en en zijn zoon vrij koopt, en dat hij Achileus geschenken brengt, welke zijn hart zullen verbleiden, in zijn

ééntje en geen ander man van de Trojanen moet met hem meegaan. Goed, een dienaar volgt hem, een dienaar, die ouder is, die wel zijn muilezels zal mennen

150. en de wagen met goede wielen en hij zal ook wel weer de dode, die door de stralende Achileus gedood is, terugbrengen naar de stad. En geenszins moet hem in zijn borst de dood ter harte gaan en geenszins angst. Want wij zullen hem als zo'n begeleider de Argosdoder meegeven om hem te brengen, totdat hij hem brengend in de buurt van Achileus heeft gebracht. 155. Maar wanneer hij hem de tent van Achileus binnen zal hebben gebracht, zal Achileus zelf en hem niet doden en alle anderen

van hem afhouden; want noch is hij zonder verstand, noch onberaden, noch zondig, maar hij zal met grote zorg een smekeling sparen." Zo sprak hij en Iris sprong op om windsnel kond te doen.

Priamos met zoon Troilos

160. ἴξεν δ' ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ'¹ ἐνοπήν² τε γόον τε.
 παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἔνδοθεν³ αὐλῆς
 δάκρυσιν⁴ εἵματ'⁵ ἔφουρον⁶, ὃ δ' ἐν μέσσοισι γεραιὸς
 ἐντυπὰς⁷ ἐν χλαίνῃ⁸ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλὴ
 κόπρος⁹ ἦν κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι¹⁰ τοῖο γέροντος
165. τὴν ῥα κυλινδόμενος¹¹ καταμήσατο¹² χερσὶν ἐῆσι.
 θυγατέρες δ' ἀνὰ δώματ' ἰδὲ νυοὶ¹³ ὠδύροντο
 τῶν μιμησκόμεναι οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 χερσὶν ὑπ' Ἀργείων κέατο¹⁴ ψυχὰς ὀλέσαντες.
 στῆ δὲ παρὰ Πριάμον Διὸς ἄγγελος, ἥδὲ προσηύδα

¹ κιχάνω, <i>aor.</i> ἔκικον	aankomen
² ἐνοπή	geschreeuw
³ ἔνδοθεν	binnen
⁴ δάκρυ τό	traan
⁵ εἶμα τό	kledingstuk
⁶ φύρω	bevochtigen
⁷ ἐντυπὰς <i>adv.</i>	stijf
⁸ χλαῖνα	mantel
⁹ κόπρος ἡ	mest
¹⁰ αὐχὴν ὁ	nek, hals
¹¹ κυλίνδομαι	rollen
¹² καταμάομαι	strooien over
¹³ νυός ἡ	schoondochter
¹⁴ κεῖμαι	liggen

160. Zij kwam in Priamos' paleis en zij trof daar geschreeuw en gejammer aan. De kinderen bevochtigden, gezeten rond hun vader in de hof, met tranen hun kleren en hij de oude man was in hun midden stijf gehuld in zijn mantel. Veel mest was rond het hoofd en de hals van de grijsaard, mest, **165.** die hij dan rollend met zijn handen over zich gestrooid had. Zijn dochters en schoondochters jammerden in het huis, aan hen denkend, die dan in groten getale en dapper onder de handen van de Grieken lagen, hun ziel verloren hebbend. Naast Priamos ging Zeus' bode staan en hij sprak een weinig haar stem verheven hebbend:

170. τυτθὸν¹ φθεγξαμένη²· τὸν δὲ τρόμος³ ἔλλαβε γυῖα·
 θάρσει⁴, Δαρδανίδα Πριάμε, φρεσί, μὴ δέ τι τάρβει⁵.
 οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὅσομένη⁶ τόδ'⁷ ἰκάνω
 ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
 ὅς σευ ἄνευθεν⁸ ἐὼν μέγα κήδεται ἢδ' ἐλεαίρει.
175. λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἑκτορα δῖον,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνη
 οἶον, μὴ δέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
 κῆρύξ τίς τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνοι
 ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν εὖτροχον, ἣδὲ καὶ αὖτις⁹
180. νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστν, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μὴ δέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος·
 τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔψεται Ἀργειφόντης,

¹ τυτθόν	een weinig
² φθέγγομαι	zijn stem verheffen
³ τρόμος	rilling
⁴ θαρσέω	gerust zijn
⁵ τάρβέω	bang zijn
⁶ κακὸν ὅσομαι	een kwade blik in de ogen hebben
⁷ τόδ'	<i>bij verba van gaan en komen acc. van inzw. obj.:</i> hier(heden)
⁸ <i>gen</i> + ἄνευθεν	ver van
⁹ αὖτις	weer, terug

170. Hem greep een rilling in zijn leden:

“ Wees gerust, Dardanos’ afstammeling Priamus, in je hart en wees absoluut niet bang, want geloof me ik kom niet hier met kwade bedoelingen tegen jou, maar met goeds in de zin. Van Zeus voor jou ben ik een bode, Zeus, die ver van jou vertoevend zeer bezorgd is om jou en medelijden heeft met jou. 175. De Olympiër heeft bevolen, dat jij de stralende Hektor loskoopt en dat je naar Achileus geschenken brengt, die hem zullen opvrolijken, in je eentje en geen ander man van de Trojanen moet met je meegaan. Goed, een oudere dienaar zal wel met je

meegaan, die de muilezels en de wagen met mooie wielen kan mennen en ook weer de dode, 180. die door de stralende Achileus gedood is, naar de stad brengt. Geenszins moet de dood jou in je borst ter harte gaan en geenszins angst; want als zo’n begeleider zal met jou de Argosdoder meegaan,

Hermes

- ὅς σ' ἄξει εἰός κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος,
 185. οὐτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει·
 οὐτε γάρ ἔστ' ἄφρων οὐτ' ἄσκοπος οὐτ' ἀλιτῆμων,
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός.
 Ἦ μὲν ἄρ' ὥς εἰποῦς' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἴρις,
 αὐτὰρ ὃ γ' υἷας ἄμαξαν ἐϋτροχόν¹ ἥμιονεῖν²
 190. ὀπλίσαι³ ἠνώγει, πείρινθα⁴ δὲ δῆσαι⁵ ἐπ' αὐτῆς.
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο⁶ κηώεντα⁷
 κέδρινον⁸ ὑπόροφον⁹, ὃς γλήνεα¹⁰ πολλὰ κεχάνδει¹¹.
 ἐς δ' ἄλοχον Ἑκάβην ἐκαλέσσατο φώνησέν τε·
 δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθε

¹ ἐϋτροχος

met goede wielen

² ἥμιονεῖος

van een muilezel

³ ὀπλίζω

gereed maken, optuigen

⁴ πείρινος, -ινθος

mand

⁵ δέω

vastbinden

⁶ aor. mixtus: combinatie van sigmatische en thematische aor.

⁷ κηώεις

geurig

⁸ κέδρινος

van cederhout

⁹ ὑπόροφος

met hoog dak, plafond

¹⁰ γλήνεο το

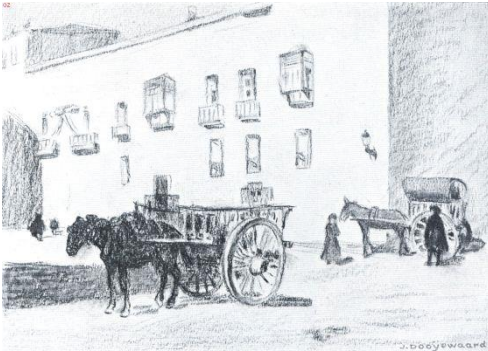
kleinood

¹¹ χανδάνω, pl.perf. κεχάνδει

bevatten; perf. heeft praesensbetekenis

om jou te brengen, totdat hij jou brengend in de buurt van Achilleus heeft gebracht. Maar wanneer hij jou dan in de tent van Achilleus gebracht zal hebben, **185.** zal hij zelf en niet jou doden en al de anderen tegenhouden; want noch is hij onverstandig, noch onberaden, noch zondig, maar hij zal met grote zorg een smekeling sparen.”

Zij, de snelvoetige Iris, ging na zo dan gesproken te hebben weg, **190.** maar hij beval een muilezelwagen met goede wielen in gereedheid te brengen en daarop een mand te binden. Zelf ging hij naar beneden naar de geurende, cederhouten voorraadkamer, die van een hoog plafond voorzien en vele kleinoden bevatte. Hij riep zijn echtgenote Hekabe binnen en begon te spreken:

“Rampzalige, mij is van Zeus een bode van de Olympos gekomen

muilezelwagen

195. λύσασθαι φίλον υἷον ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν τά κε θυμὸν ἰήνη.
 ἀλλ' ἄγε, μοι τόδε εἰπέ· τί τοι φρεσὶν εἶδεται¹ εἶναι;
 αἰνῶς² γάρ μ' αὐτόν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγε
 κεῖσ'³ ἵεναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
200. ὦς φάτο, κώκυσεν⁴ δὲ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
 ὦ μοι, πῇ δὴ τοι φρένες⁵ οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ
 ἔκλε'⁶ ἐπ'⁷ ἀνθρώπους ξείνους ἡδ' οἷσιν ἀνάσσεις;
 πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμοὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
205. υἱέας ἐξενάριξε⁸· σιδήρειόν⁹ νύ τοι ἦτορ¹⁰.
 εἰ γὰρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν,
 ὠμηστῆς¹ καὶ ἄπιστος² ἀνὴρ ὃ γε οὐ σ' ἐλεήσει³,

¹ εἶδομαι	schijnen
² αἰνῶς	vreselijk
³ κεῖσε	daarheen
⁴ κώκύω	jammeren
⁵ φρένες αἰ	verstand
⁶ =ἔκλεο; κλέομαι	beroemd zijn
⁷ ἐπί + acc.	onder
⁸ ξεναρίζω	doden
⁹ σιδήρειός	ijzeren
¹⁰ ἦτορ τό	leveren

195. dat ik naar de schepen van de Grieken ga en mijn geliefde zoon vrijkoop en dat ik Achileus geschenken breng, die zijn hart eventueel verblijden. Maar kom op, zeg mij dit: wat schijnt het jou in je geest te zijn? Want enorm bevelen mij zelf toch mijn aandrang en hart daarheen te gaan, naar de schepen, het brede legerkamp van de Grieken binnen.”

200. Zo sprak hij en zijn vrouw begon te jammeren en antwoordde met het woord: “Wee mij, waarheen dan is jouw verstand verdwenen, waarom je voorheen toch geroemd werd onder buitenlandse mensen en onder hen, temidden van wie je heerst? Hoe wil jij in je eentje naar de schepen van de Grieken gaan en onder de ogen van de man komen, die vele en voortreffelijke zonen heeft gedood. **205.** Een ijzeren hart nu heb jij. Want als hij jou zal grijpen en zal aanschouwen met zijn ogen, dan zal hij als bloeddorstig en onbetrouwbaar man geen medelijden met je hebben,

¹ ὠμηστῆς

rauw vlees etend, bloeddorstig

² ἄπιστος

onbetrouwbaar

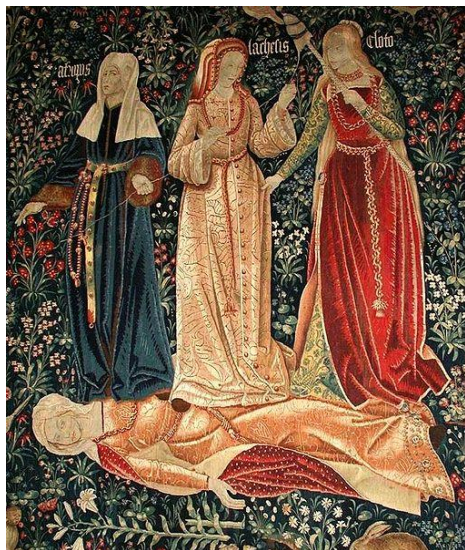
³ ἐλέέω

medelijden hebben met

- οὐδέ τί σ' αἰδέσεται¹. νῦν δὲ κλαίωμεν ἄνευθεν
 ἤμενοι ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ὥς ποθι² Μοῖρα κραταιή
 210. γιγνομένῳ ἐπένησε³ λίνῳ⁴, ὅτε μιν τέκον αὐτή,
 ἀργίποδας⁵ κύνας ἄσαι⁶ ἑὼν⁷ ἀπάνευθε τοκήων⁸
 ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ⁹ ἔχοιμι¹⁰
 ἐσθέμεναι¹¹ προσφῦσα¹². τότε ἄντιτα¹³ ἔργα γένοιτο
 215. παίδος ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκακίζομένον¹⁴ γε κατέκτα,
 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωϊάδων βαθυκόλπων¹⁵
 ἔσταότ' οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἄλεωρῆς¹.

¹ αἰδομαι	z. schamen voor, respect hebben voor
² ποθι = που	ergens, dunkt me
³ ἐπινέω	toespinnen
⁴ λίνον τό	linnen draad
⁵ ἀργίπους	snelvoetig
⁶ ἄω	verzadigen
⁷ ἑός	zijn
⁸ τοκεύς, τοκήος	ouder
⁹ ἦπαρ τό	lever
¹⁰ ἔχω	weten, kunnen
¹¹ ἐσθω	eten
¹² προσφύομαι	groeien aan, de tanden zetten in
¹³ ἄντιτος	terugbetaald
¹⁴ κακίζομαι	zich laf gedragen
¹⁵ βαθύκολπος	met volle boezem

en hij zal geenszins respect voor je hebben. Laten we nu wenen ver weg zittend in het paleis. Voor hem heeft, dunkt me, het krachtige Lot **210**. bij zijn geboorte met de levensdraad het toegesponnen, toen ikzelf hem ter wereld gebracht had, snelvoetige honden te verzadigen ver van zijn ouders bij een krachtig man, in het midden van wiens lever ik wens mijn tanden te kunnen zetten en hem op te eten. Moge dan wat hij mijn zoon

heeft aangedaan, terugbetaald zijn, aangezien hij niet hem gedood heeft, terwijl hij zich toch laf gedroeg, **215**. maar voor de Trojanen en Trojaansen met rijke boezem stond zonder en aan vlucht te denken en aan ontwijken.”

de schikgodinnen

- Τὴν δ' αὖτε προσέειπε γέρων Πριάμος θεοειδής·
 μή μ' ἐθέλοντ' ἵεναι κατερύκανε¹, μὴ δέ μοι αὐτὴ
 ὄρνις² ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ³. οὐδὲ με πείσεις.
 220. εἰ μὲν γάρ τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων⁴ ἐκέλευεν,
 ἢ οἱ μάντιές⁵ εἰσι θυοσκόοι⁶ ἢ ἱερῆες,
 ψευδὸς κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα⁷ μᾶλλον·
 νῦν δ', αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον⁸ ἄντην⁹,
 εἶμι καὶ οὐχ ἄλιον¹⁰ ἔπος ἔσσεται. εἰ δέ μοι αἶσα¹¹
 225. τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεὺς
 ἀγκάς¹² ἐλόντ' ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον¹³ εἶην.

¹ κατερυκάνω	tegenhouden
² ὄρνις ἢ	vogel, voorteken
³ πέλομαι	zijn
⁴ ἐπιχθόνιος	op aarde levend
⁵ μαντὶς	ziener
⁶ θυοσκόος	offer schouwend
⁷ νοσφίζομαι	zich verwijderen
⁸ εἰσδέσκομαι, <i>a.</i> ἐσέδρακον	aanschouwen
⁹ ἄντην	in het gelaat
¹⁰ ἄλιος	zonder gevolg
¹¹ αἶσα ἢ	lot
¹² ἀγκάς <i>adv.</i>	in de armen
¹³ ἔρος ὁ	verlangen

Tot haar sprak op zijn beurt de grijsaard, de op een god gelijkende Priamos: "Houd me niet tegen te gaan, terwijl ik dat wil en wees niet voor mij een kwaad vogelteken in het paleis; niet zal je me overreden. **220.** Want als iemand anders van de op aarde levende mensen me dat zou bevelen, hetzij zij, die offerschouwende zieners zijn of priesters, dan zou ik het wel een leugen noemen en me des te meer verwijderen. Nu echter, want ik heb de god zelf gehoord en hem in het gelaat gezien, zal ik gaan en niet zal het woord vergeefs zien. Als ik het als lot heb **225.** dood te zijn bij de schepen van de Grieken met bronzen harnessen, dan wil ik dat. Want moge Achilleus mij tersond doden, wanneer ik mijn zoon in de armen genomen heb, wanneer ik het verlangen naar geklaag zal hebben bevredigd."

- Ἡ καὶ φωριαμῶν¹ ἐπιθήματα² κάλ' ἀνέωγεν³.
 ἔνθεν⁴ δώδεκα μὲν περικαλλέας⁵ ἔξελε πέπλους,
 230. δώδεκα δ' ἀπλοῖδας⁶ χλαίνας⁷, τόσσους δὲ τάπητας⁸,
 τόσσα δὲ φάρεα⁹ λευκά, τόσσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
 χρυσοῦ δὲ στήσας¹⁰ ἔφερεν δέκα πάντα τάλαντα,
 ἐκ δὲ δύο αἶθωνας¹¹ τρίποδας, πίσυρας¹² δὲ λέβητας¹³,
 ἐκ δὲ δέπας¹⁴ περικαλλές, ὃ οἱ Θρηῆκες πόρον¹⁵ ἄνδρες
 235. ἔξεσίνην¹ ἐλθόντι μέγα κτέρας· οὐδέ νυ τοῦ περ

¹ φωριαμός	kist
² ἐπίθημα τό	deksel
³ ἀνοίγω	openen
⁴ ἔνθεν	daarvandaan
⁵ περικαλλής	zeer mooi
⁶ ἀπλοῖς, -ίδος	enkelvoudig
⁷ χλαῖνα	mantel
⁸ τάπης, -ητος	dekkleed
⁹ φᾶρος, -εος τό	mantel
¹⁰ ἴστημι	afwegen
¹¹ αἶθων	fonkelend (mannenmantel op schouder vastgespeld)
¹² πίσυρες	vier
¹³ λέβης, λεβητος ὁ	kom
¹⁴ δέπας τό	beker
¹⁵ ἔπορον α.	geven

Kore met peplos

Zo sprak hij en hij opende de mooie deksels op de kisten. Daaruit nam hij twaalf zeer mooie peploi en **230.** twaalf enkelvoudige mantels en evenzoveel dekkleden en evenzoveel witte mantels en bovendien net zoveel chitons. Na tien talenten goud in totaal afgewogen te hebben nam hij die mee en naar buiten nam hij mee twee fonkelende drievoeten en vier wasbekkens en een heel mooie beker, die Thracische mannen hem als groot eerbewijs, gegeven hadden, toen hij **235.** op gezantschap gekomen was. Niet spaarde de grijsaard die evenwel

¹ ἐξέσθη

gezantschap; hier inwendig obj.

- φείσατ'¹ ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ² δ' ἤθελε θυμῷ
 λύσασθαι φίλον υἷον. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
 αἰθοῦσης³ ἀπέεργεν⁴ ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν⁵ ἐνίσσων⁶.
 ἔρρετε⁷ λωβητῆρες⁸ ἐλεγχέες⁹. οὐ νυ καὶ ὑμῖν
 240. οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες¹⁰;
 ἢ ὀνόσασθ'¹¹ ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκε
 παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ¹² γνώσεσθε καὶ ὕμμες·
 ῥήϊτεροι¹³ γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε
 κείνου τεθνηῶτος ἐναιρέμεν¹⁴. αὐτὰρ ἔγωγε
 245. πρὶν¹ ἀλαπαζομένην² τε πόλιν κεραῖζομένην³ τε

¹ φείδομαι + <i>gen.</i>	sparen, ontzien
² περὶ <i>adv.</i>	boven mate
³ αἰθουσα	zuilengalerij
⁴ ἀποέργω	wegjagen
⁵ αἰσχρός	verwijtend
⁶ ἐνίσσω	berispen
⁷ ἔρρω	zich wegscheren
⁸ λωβητήρ	praatjesmaker
⁹ ἐλεγχής	schandelijk
¹⁰ κήδω	kwellen
¹¹ ὀνομαι	het gering achten
¹² ἀτὰρ	maar
¹³ ῥήϊδιος, ῥήϊτερος	gemakkelijk
¹⁴ ἐναίρω	doden

in het paleis, want hij wilde bovenmate in zijn hart zijn dierbare zoon vrijkopen. Hij joeg al de Trojanen weg van de zuilengalerij, terwijl hij ze met smalende woorden berispte: “Scheert je weg, schandelijke praatjesmaker. Hebben nu niet ook jullie thuis gejammer, [dat denk ik] omdat jullie gekomen zijn om mij te kwellen? Of vonden jullie het niet erg genoeg, dat Zeus Kronos’ zoon mij het verdriet heeft gegeven mijn beste zoon te verliezen? Maar ook jullie zullen dat te weten komen. Want jullie zullen nog gemakkelijker voor de Grieken zijn, nu hij dood is, om te doden. **245.** Moge ik echter, voordat ik met eigen ogen zie hoe de stad vernietigd wordt en geplunderd, het huis van Hades binnen gaan.

¹ πρίν + *inf. of aci*

² ἀλαπάζω

³ κεραίζω

voordat

vernietigen, verdelgen

plunderen

ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν βαίην δόμον Ἄϊδος¹ εἶσω².

Ἦ³ καὶ σκηπανίῳ⁴ διέπ'⁵ ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω
σπερχομένοισι⁶ γέροντος· ὃ δ' υἷαςιν οἷσιν ὁμόκλα⁷
νεικείων⁸ Ἑλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε διόν

250. Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην
Δηϊφობόν τε καὶ Ἴππόθοον καὶ διόν Ἀγαυόν·
ἐννέα τοῖς ὃ γεραῖος ὁμοκλήσας ἐκέλευε·
σπεύσατέ⁹ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες¹⁰. αἴθ'¹¹ ἅμα πάντες
Ἑκτορος ὠφέλετ'¹² ἀντὶ¹³ θοῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι¹⁴.

¹ Ἄϊς, Ἄϊδος

Hades

² *gen.* + εἶσω

binnen

³ ἦμι

zeggen, spreken

⁴ σκηπάνιον

stok

⁵ διέπω

met iets gaan door

⁶ σπέρχομαι

zich reppen

⁷ ὁμοκλάω

luid schreeuwen, bevelen

⁸ νεικείω

beschimpen

⁹ σπεύδω *intr.*

zich haasten

¹⁰ κατήφων

verachtelijk

¹¹ αἴθ' = εἶθε

och; bij irreële wensen

¹² ὀφέλλω

verschuldigd zijn; *bij inf. praes./perf. in het*

imperf. of de aor. gebruikt al irreële wens: ach, waren jullie

¹³ ἀντὶ + *gen.*; *hier in postpositie* in plaats van

¹⁴ φεν-

doden; *perf. M/P*: πέφασται

Zo sprak hij en met zijn staf baande hij zich een weg door de mannen. Zij gingen naar buiten, toen de oude man zich repte. Hij schreeuwde tegen zijn zoons, terwijl hij Helenos¹ beschimpte en Paris en Agathoon en Politès, die goed was in het schreeuwen² en **250.** de stralende Pammoon en Deïphobos en Hippothoos en de stralende Agauos. Die negen beval de grijsaard met luide schreeuw: “Haast je voor mij, kwade kinderen, verachtelijken. Ach, waren jullie maar allen tegelijk in de plaats van Hektoor bij de snelle schepen gedood.

¹ Afgezien van de naam Paris lijkt het duidelijk dat de namen later verzinsels zijn, omdat ze a lte goed in de (oorlogs- of privé)situatie passen. Zo kan Helenos een woordspel op Helena of Helleen zijn, Agathoon heeft natuurlijk iets te maken met agathos (goed), Pammoon lijkt een variant op het woord polypamoon (rijk aan vee en Priamos had kuddes), Politès betekent gewoon burger, Antiphonos betekent tegenklinkend, Hippothoos met een snel paard en Agauos betekent fier.

² Als je hard kon schreeuwen, was dat een positieve kwaliteit. Dat kon men goed gebruiken bv. op het slagveld.

255. ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος¹, ἐπεὶ τέκον υἱὰς ἀρίστους
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι² λελεῖσθαι,
 Μῆστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἵππιοχάρμην³
 Ἔκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐώκει
 ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι⁴ ἀλλὰ θεοῖο.
260. τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα⁵ πάντα λέλειπται
 ψευσταί⁶ τ' ὀρχησταί⁷ τε χοροῖτυπήσιν⁸ ἄριστοι
 ἀρνῶν ἢ δ' ἐρίφων⁹ ἐπιδήμιοι¹⁰ ἀρπακτῆρες¹¹.
 οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε¹² τάχιστα,
 ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν¹³ ὁδοῖο;
265. ὦς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες¹ ὁμοκλήν

¹ πανάποτμος	volstrekt ongelukkig
² φημι	zeggen, denken
³ ἵππιοχάρμης	wagenstrijder
⁴ ἔμμεναι	<i>Aiolische inf. van εἶμι</i>
⁵ ἐλέγχος τό	schandvlek
⁶ ψευστής	leugenaar
⁷ ὀρχηστής	danser
⁸ χοροῖτυπή	reidans
⁹ ἐρίφος	bokje
¹⁰ ἐπιδήμιος	in het land zijnd, van je volkslieden
¹¹ ἀρπακτῆρ	rover
¹² ἐφοπλίζω	gereedmaken
¹³ πρήσσω + <i>gen.</i>	afleggen

255. Wee mij, ik volstrekt ongelukkige, aangezien ik zeer goede zonen op de wereld zette in het wijdse Troje en ik zeg dat van hen niemand over is, de tegen een god opwegende Mèstoor en de wagenstrijder Troilos en Hektor, die een god was onder de mannen en niet leek hij van een sterfelijk man de zoon, maar van een god. **260.** Die heeft Ares te gronde gericht, maar al die schandvlekken zijn over, die leugenaars en dansers, die zeer goed zijn in reidansen en die berovers van het volk van schapen en bokken. Zullen jullie dan wel niet ten snelste een wagen inspannen en dat alles erop zetten, opdat ik de weg afleg?" **265.** Zo sprak hij en zij dan uit angst voor de aansporing van hun

Achilleus wacht Troilos in een hinerlaag op.

- ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν ἐϋτροχον ἡμιονεῖην
καλὴν πρωτοπαγέα¹, πείρινθα² δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς,
καδ³ δ' ἀπὸ πασσαλόφι⁴ ζυγὸν⁵ ἤρεον ἡμιόνειον
πύξινον⁶ ὀμφαλόεν⁷ εὖ οἰήκεσσιν⁸ ἀρηρός⁹.
270. ἐκ δ' ἔφερον ζυγόδεσμον¹⁰ ἅμα ζυγῶ ἐννεάπηχυ¹¹.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκαν ἐϋξέστω¹² ἐπὶ ῥυμῶ¹³
πέζη¹⁴ ἐπὶ πρώτῃ, ἐπὶ δὲ κρίκον¹⁵ ἔστορι¹ βάλλον,

¹ πρωτοπαγής	pas getimmerd
² πείρινς, -ινθος	mand
³ = κατὰ	
⁴ πασσαλόφι <i>instrumentalis, hier gebruikt als gen.</i>	
πασσαλος	pen
⁵ ζυγόν τό	juk
⁶ πύξινος	bukshouten
⁷ ὀμφαλόεις	rijk aan knoppen
⁸ οἴηξ	ring (<i>waardoor teugels geleid werden</i>)
⁹ ἀρηρός <i>part. perf.</i>	samen gevoegd, passend
ἀραρίσκω	samenvoegen
¹⁰ ζυγόδεσμον	jukriem (<i>verbindt juk aan disselboom</i>)
¹¹ ἐννεάπηχυς	negen el lang
¹² ἐϋξέστος	goed geschaafd
¹³ ῥυμός	disselboom
¹⁴ πέζα ἡ	voet, eind van de dissel
¹⁵ κρίκος	jukring

vader tilden een muildierwagen met goede wielen van een stelling, een mooie en pas getimmerde wagen en ze bonden een mand erop en ze haalden van een pen een muildierjuk, van bukshout, met knoppen, wel voorzien van ringen. En ze droegen gelijk met het juk een jukriem van negen el naar buiten en dat legden ze goed op de goed geschaafde dissel aan het begin van het einde en ze wierpen op de nagel een jukring

- τρὶς¹ δ' ἐκάτερθεν² ἔδησαν ἐπ' ὀμφαλόν³, αὐτὰρ ἔπειτα
 ἐξείης⁴ κατέδησαν, ὑπὸ γλωχῖνα⁵ δ' ἔκαμψαν⁶.
 275. ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐϋξέστης ἐπ' ἀπῆνης⁷
 νήεον⁸ Ἑκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα,
 ζευξαν δ' ἡμιόνους κρατερῶνυχας⁹ ἐντεσιεργούς¹⁰,
 τοὺς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοῖ¹¹ δόσαν ἀγλαὰ¹² δῶρα.
 ἵππους δὲ Πριάμῳ ὕπαγον¹³ ζυγόν, οὓς ὁ γεραιὸς
 280. αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν¹⁴ ἐϋξέστη ἐπὶ φάτνῃ¹⁵.
 Τῷ¹ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι²

¹ τρίς	drie keer
² ἐκάτερθεν	aan beide zijden
³ ὀμφαλός	knop
⁴ ἐξείης	op de rij af
⁵ γλωγίς	haak
⁶ κάμπτω	buigen
⁷ ἀπῆνη	vrachtwagen
⁸ νηέω	opstapelen
⁹ κρατερῶνυξ	met sterke hoef
¹⁰ ἐντεσιεργός	trekkend
¹¹ Μυσοῖ οἱ	de Mysiërs, volk in Klein-Azië
¹² ἀγλαός	schitterend
¹³ ὑπάγω + 2 <i>acc.</i>	iets brengen onder
¹⁴ ἀτιτάλλω	met zorg opfokken
¹⁵ φάτνη	ruif

en drie keer aan beide zijden bonden ze die naar de knop, maar daarna bonden ze die verschillende malen om de dissel en bogen ze hem om de haak. **275.** Uit de kamer brachten ze onmetelijk losgeld voor het hoofd van Hektoor en ze stapelden dat op de goed geschaafde wagen en ze brachten de muildieren met krachtige hoeven onder het juk als trekdieren, muildieren, die dan Mysiërs aan Priamos ooit als schitterende gift hadden gegeven, maar voor Priamos brachten ze paarden, **280.** die de oude zelf hieldd en met zorg opfokte bij een goedgeschaafde ruif, onder het juk.

Zij beiden lieten
inspannen in het hoge huis

¹ *dualis*

² ὑψηλός

hoog

- κῆρυξ καὶ Πριάμος πυκινὰ¹ φρεσὶ μῆδε'² ἔχοντες·
 ἀγχίμολον³ δέ σφ'⁴ ἦλθ' Ἑκάβη τετιηότι⁵ θυμῷ
 οἶνον ἔχουσ' ἐν χειρὶ μελίφρονα⁶ δεξιτερῇφι⁷
 285. χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε⁸ κιοίτην·
 στῆ δ' ἵππων προπάροιθεν ἔπος τ' ἔφατ' ἕκ τ' ὀνόμαζε·
 τῇ⁹, σπεῖσον¹⁰ Διὶ πατρί, καὶ εὖχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι
 ἄψ¹¹ ἐκ δυσμενέων¹² ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ' σέ γε θυμὸς
 ὀτρύνει¹³ ἐπὶ νῆας ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
 290. ἀλλ' εὖχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφεῖ¹⁴ Κρονίωνι
 Ἰδαίῳ¹, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὀρᾷται,

¹ πυκινός	schrander
² μῆδος	gedachte
³ ἀγχίμολον	dichtbij
⁴ = σφι	
⁵ τετιηώς	mismoedig, neerslachtig
⁶ μελίφρων	honigzoet
⁷ δεξιτερῇφι	<i>instrumentalis i.p.v. dativus</i>
⁸ λείβω	plengen
⁹ τῇ,	kijk,
¹⁰ σπένδω	plengen
¹¹ ἄψ	terug
¹² δυσμενής	vijandig
¹³ ὀτρύνω	aansporen; <i>vulaan</i> : te gaan
¹⁴ κελαινεφής	donker omfloerst

de dienaar en Priamos, schrandere gedachten in hun hart hebbend. Dichtbij hen kwam Hekabe met mismoedig hart, honigzoete wijn in haar rechterhand hebbend in een gouden beker, **285.** opdat zij beiden na een plengoffer zouden gaan. Zij ging voor de paarden staan en zei een woord en sprak ronduit: “Hier, pleng aan vader Zeus en bid thuis terug te komen van vijandige mannen, aangezien je hart jou toch ertoe aanzet naar de schepen te gaan tegen mijn zin. **290.** Welaan, jij moet daarna tot de donker omfloerste Kronos’zoon van de Ida bidden, die over heel Troje neerkijkt

¹ Ἰδαῖος
heeft)

van de Ida (*berg bij Troje, waar Zeus een temenos*

- αἶτει δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ¹ οἱ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καί εὐ² κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν³, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
295. τῷ πίσυνος⁴ ἐπὶ νῆας ἱῆς Δαναῶν ταχυπώλων⁵.
εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεὺς,
οὐκ ἂν ἔγωγέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην⁶
νῆας ἐπ' Ἀργείων ἵεναι μάλα περ μεμαῶτα⁷.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
300. ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη⁸ ἀπιθήσω⁹.
ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χεῖρας ἀνασχέμεν αἶ κ'¹⁰ ἐλέησῃ.
Ἥ ῥα καὶ ἀμφίπολον¹¹ ταμίην¹² ὄτρυν' ὁ γεραιὸς
χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦναι ἀκήρατον¹. ἥ δὲ παρῄστη

¹ ὅς τέ = ὅς; archaisch, oorspronkelijk nevenschikkend

² = εὖ

³ δεξιός rechts, gunstig

⁴ πίσυνος + *dat.* vertrouwend op

⁵ ταχύπωλος met snelle paarden

⁶ κέλομαι bevelen

⁷ μεμαώς verlangend vol vuur

⁸ ἐφίεμαι opdragen, bevelen

⁹ ἀπιθέω niet gehoorzamen

¹⁰ αἶ κ' + *coni.* om te zien of

¹¹ ἀμφίπολος dienaar

¹² ταμίη huishoudster; *hier adj. bij ἀμφίπολος*

en vraag een snelle vogel als bode, die hemzelf het dierbaarst van de vogels is en zijn kracht is het grootst, een gunstige vogel, opdat jij na zelf hem met je ogen waargenomen te hebben, **295.** op die vogel vertrouwend, naar de schepen van de Grieken met snelle paarden gaat. Maar als de wijd en zijd donderende Zeus jou niet zijn bode geeft, dan zal ik wel niet jou vervolgens aansporend bevelen naar de schepen van de Grieken te gaan, ookal verlang je dat zeer.”

Tot haar ten antwoord sprak de op een god gelijkende Priamos:

300. “Vrouw, ik zal heus naar jou luisteren, nu je dit beveelt.

Want het is voortreffelijk tot Zeus de handen op te heffen om te zien of hij medelijden zal hebben.”

Zo sprak hij dan en de oude man beval een dienaress, een huishoudster, rein water over zijn handen te gieten. Zij ging naast hem staan, de dienaress,

¹ ἀκῆρατος

zuiver

- χέρνιβον¹ ἀμφίπολος πρόχοόν² θ' ἄμα χερσὶν ἔχουσα.
 305. νιψάμενος³ δὲ κύπελλον⁴ ἐδέξατο ἧς ἀλόχοιο⁵.
 εὔχετ' ἔπειτα στὰς μέσῳ ἔρκεϊ⁶, λείβε δὲ οἶνον
 οὐρανὸν εἰσανιδών, καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα⁷.
 Ζεῦ πάτερ, Ἰδηθεν⁸ μεδέων⁹, κύδιστε¹⁰, μέγιστε,
 δός μ'¹¹ ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἡδ' ἐλεεινόν¹²,
 310. πέμψον δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῶ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
 τῶ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπώλων.
 ὧς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα¹³ Ζεὺς

¹ χέρνιβος	waswater
² πρόχοος	waterkan
³ νίζω, ἔνιψα	wassen
⁴ κύπελλον	beker
⁵ <i>gen. separativus</i>	
⁶ ἔρκος τό	wal, hof
⁷ αὐδάω	spreken
⁸ <i>separativus i.p.v. gen.</i>	
⁹ μεδέων	heerser
¹⁰ κύδιστος	roemrijkst
¹¹ = με	
¹² ἐλεεινός	deerniswekkend
¹³ μητίετα	plannen beramend

met waswater en een schenkan tegelijk in haar handen en **305.** na zijn handen gewassen te hebben kreeg hij van zijn echtgenote een beker. Daarna ging hij midden in de hof staan en bad en plengde wijn na zijn blik omhoog naar de hemel gericht te hebben en na zijn stem verheven te hebben sprak hij een woord: "Vader Zeus, heerser van de Ida, roemrijkste, grootste, geef het dat ik als vriend naar Achilleus' tent ga en heb medelijden en **310.** zend een snelle vogel als bode, die jouzelf het dierbaarst van de vogels is en zijn kracht is het grootst, een gunstige, opdat ikzelf na hem met mijn ogen bemerkt te hebben, op hem vertrouwend, naar de schepen van de Grieken met snelle paarden ga."

Zo sprak hij biddend en
naar hem luisterde de
plannen beramende Zeus

315. αὐτίκα δ' αἰετὸν ἦκε τελειότατον¹ πετεηνῶν²
 μόρφον³ θηρητῆρ'⁴ ὃν καὶ περκνὸν⁵ καλέουσιν.
 ὅσση⁶ δ' ὑψορόφοιο⁷ θύρῃ θαλάμοιο τέτυκται⁸
 ἀνέρος ἀφνειοῖο⁹, εὖ κληῖς' ἀραρυῖα,
 τόσσ' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πετρά¹⁰. εἷσατο¹¹ δέ σφι
 320. δεξιὸς αἶξας¹² διὰ ἄστεος· οἱ δὲ ἰδόντες
 γήθησαν¹³, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη¹⁴.
 Σπερχόμενος¹ δ' ὁ γεραιὸς ἐοῦ ἐπεβήσετο² δίφρου,

¹ τελειότατος	meest volmaakt, betrouwbaarst (<i>immers van Zeus</i>)
² πετεηνά τά	vogels
³ μόρφος	donker (<i>waarschijnlijk de bruine steenarend</i>)
⁴ θηρητῆρ	jager
⁵ περκνός	gespikkeld
⁶ = ὅση, ὅσος	
⁷ ὑψόροφος	met hoog plafond
⁸ = ἐστι	
τεύχω, τέτυγμαι	maken; <i>perf. m. zijn</i>
⁹ ἀφνειος	rijk
¹⁰ πετρόν τό	vleugel
¹¹ εἶδομαι	verschijnen
¹² αἶσσω	snellen, vliegen
¹³ γηθέω	blij zijn met
¹⁴ ἰαίνω	verblijden

315. en onmiddellijk zond hij een arend als meest volmaakte van de vogels, een donkere jager, die men ook gespikkelde noemt. Zo groot als van een rijke man de deur van een kamer met hoog plafond is, goed voorzien van grendels, zo groot dan waren van hem aan weerszijden de vleugels en hij verscheen aan hen 320. van rechts vliegend door de stad. Toen zij dat gezien hadden, waren zij blij en allen werd het hart in de borst verblijd. Haastig ging de grijsaard op zijn wagenbak staan,

¹ σπέρχομαι

zich haasten

² ἐπιβαίνω + gen.

stappen op; aor. mixtus

- ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο¹ καὶ αἰθούσης ἐρίδουπον².
 πρόσθε μὲν ἡμίονοι³ ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
 325. τὰς Ἰδαῖος⁴ ἔλαυνε δαΐφρων⁵. αὐτὰρ ὀπισθεν
 ἵπποι, τοὺς δὲ γέρων ἐφέπων⁶ μάστιγι⁷ κέλευε
 καρπαλίμως⁸ κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο
 πόλλ' ὀλοφυρόμενοι ὥς εἰ⁹ θάνατον δὲ κιόντα¹⁰.
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν¹¹, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
 330. οἱ μὲν ἄρ' ἄψορροι¹² προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο¹³
 παῖδες καὶ γαμβροί¹⁴, τὼ δ' οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν¹⁵

¹ πρόθυρον τό	voorportaal
² ἐρίδουπος	luid dreunend
³ ἡμίονος	muildier
⁴ Ἰδαῖος	Idaios, <i>menner van Priamos</i>
⁵ δαΐφρων	kloekmoedig
⁶ ἐφέπω	mennen
⁷ μάστιξ	zweep
⁸ καρπαλίμως	snel
⁹ ὥς εἰ + <i>part.</i>	alsof
¹⁰ κίω	gaan
¹¹ καταβαίνω + <i>gen.</i>	neerdalen van
¹² ἄψορρος	terugkerend
¹³ ἀπονέομαι	terugkeren
¹⁴ γαμβρός	schoonzoon
¹⁵ <i>acc. van</i> Ζεύς	

en hij reed weg uit de vestibule en de luid dreunende zuilengalerij. Voor hem trokken de muidieren de wagen met vier wielen, **25.** die gemend werden door de kloekmoedige Ilaïos. Maar daarachter kwamen de paarden, die de oude man mennend met zijn zweep aanvuurde snel door de stad. Tegelijk volgden al zijn verwanten, heftig jammerend als ging hij naar de dood. Toen zij dan beneden in de stad waren gekomen en de vlakte hadden bereikt, **330.** keerden zij dan, zijn zoons en schoonzoons, terug naar Ilion en ontgingen zij beiden niet aan de wijd en zijd donderende Zeus, toen zij in de vlakte tevoorschijn waren gekomen.

- ἐς πεδίον προφανέντε¹· ἰδὼν δ' ἐλέησε γέροντα,
αἶψα² δ' ἄρ' Ἑρμείαν υἱὸν φίλον ἀντίον ἠὔδα³.
Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν
335. ἀνδρὶ ἐταιρίσσαι⁴, καί τ' ἔκλυες⁵ ᾧ κ' ἐθέλησθα⁶,
βάσκ' ἴθι καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ὥς ἄγαγ', ὥς⁷ μήτ' ἄρ τις ἴδη μήτ' ἄρ τε νοήση
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωναδ'⁸ ἰκέσθαι.
Ὡς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης.
340. αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν⁹ ἐδήσατο¹⁰ καλὰ πέδιλα¹¹
ἀμβρόσια¹² χρύσεια, τά μιν φέρον ἡμὲν¹³ ἐφ' ὕγρην¹⁴

¹ προφαίνομαι

verschijnen

² αἶψα

snel

³ ἀντίον αὐδάω + *acc.*

antwoorden

⁴ ἐταιρίζω + *dat.*

vergezellen

⁵ *aor. gnomicus*

⁶ *coni. 2e s.*

⁷ ὥς + *coni.*

zodat

⁸ Πηλεΐωναδε

naar Peleus' zoon

⁹ πούς

voet

¹⁰ δέομαι

voor zich binden

¹¹ πέδιλον

sandaal

¹² ἀμβρόσιος

goddelijk

¹³ ἡμὲν ... ἥδε ..

zowel ... als ...

¹⁴ ὕγρη

het vochtige element, het water, de zee

Toen hij de oude man gezien had, kreeg hij medelijden en snel sprak hij tot zijn dierbare zoon Hermes: "Hermes, jou immers is het vooral het meest geliefd **335.** een man te vergezellen en jij luistert, naar wie jij wil; kom, ga en breng Priamos zo naar de holle schepen van de Grieken, zodat noch iemand van de andere Grieken hem ziet noch bemerkt, voordat hij bij Peleus'zoon gekomen is."

Zo sprak hij en niet ongehoorzaam was de overbrenger, de Argosdoder. **340.** Onmiddellijk daarna bond hij mooie sandalen onder zijn voeten, goddelijke, gouden sandalen, die hem zowel over het nat brachten

ἡδ' ἐπ' ἀπείρονα¹ γαῖαν ἅμα πνοιῆς² ἀνέμοιο·
 εἴλετο δὲ ῥάβδον³, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει⁴
 ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε⁵ καὶ ὑπνώοντας⁶ ἐγείρει·
 345. τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς⁷ Ἀργειφόντης.
 αἶψα⁸ δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκανε⁹,
 βῆ δ' ἰέναι κούρω¹⁰ αἰσυμνητῇ¹¹ ἐοικώς¹²
 πρῶτον ὑπηγήτη¹³, τοῦ περ χαριεστάτη¹⁴ ἦβη¹⁵.
 Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα¹⁶ παρὲς¹ Ἴλιοι² ἔλασσαν,

¹ ἀπείρων	onmetelijk
² πνοιή	het ademen, waaien, blazen
³ ῥάβδος	staf
⁴ θέλω	betoveren
⁵ αὖτε	weer, aan de andere kant
⁶ ὑπνώω	slapen
⁷ κρατὺς	sterk
⁸ αἶψα	snel
⁹ ἵκάνω	bereiken
¹⁰ <i>adjectivisch</i>	
¹¹ αἰσυμνητήρ	vorst
¹² εἰκός + <i>dat.</i>	lijken op
¹³ ὑπηγήτης	baard dragend
¹⁴ χαρίεις	bevallig
¹⁵ ἦβη	jeugd, jeugdige kracht
¹⁶ σῆμα τό	teken, graf

als over het onmetelijke land tegelijk met het waaien van de wind. Hij pakte zijn staf, waarmee hij de ogen van mensen, van wie hij wil, betovert en de anderen daarentegen wekt hi,j ookal slapen ze; **345**. met die staf in zijn handen vloog de sterke Argosdoder en snel bereikte hij Troje en de Hellespont en hij ging op weg, op een jonge vorst lijkend, die voor het eerst een baard heeft, van wie de jeugd het welgevalligst is. Toen zij dus voorbij het grote grafteken van Ilos gereden waren,

¹ παρ' ἐξ *adv. + acc.*

voorbij aan

² Ἴλος

Ilos, *zoon van Tros vader van Laomedon*

350. στησαν¹ ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους ὄφρα πίοιεν
 ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ² κνέφας³ ἤλυθε⁴ γαῖαν.
 τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο⁵ ἰδὼν ἐφράσσατο⁶ κῆρυξ
 Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
 φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος⁷ νόου ἔργα τέτυκται⁸.
 355. ἄνδρ' ὀρόω, τάχα⁹ δ' ἄμμε¹⁰ διαρραίσεσθαι¹¹ οἴω.
 ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἣ μιν ἔπειτα
 γούνων ἀψάμενοι¹² λιτανεύσομεν¹³ αἶ κ' ἐλεήσῃ.
 ὦς φάτο, σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο¹⁴, δείδει¹⁵ δ' αἰνῶς,

¹ ἵστημι	doen staan
² ἐπὶ <i>adv.</i> + <i>acc.</i>	over
³ κνέφας τό	duisternis
⁴ = ἦλθε	
⁵ ἀγχιμόλον τό	het nabije, de buurt
⁶ φράζομαι	overwegen, bemerken
⁷ φραδῆς	bedachtzaam
⁸ = εστι	
⁹ τάχα	weldra
¹⁰ = ἡμᾶς	
¹¹ διαρραίω	stukbeuken, verwoesten, afmaken
¹² ἄπτομαι + <i>gen.</i>	vastpakken
¹³ λιτανεύω	smeken; <i>coni. aor met korte themavocaal</i>
¹⁴ συγχέω	samengieten, in verwarring brengen
¹⁵ δείδω, <i>pf</i> δεΐδια	vrezen; <i>per. met praes.-betekenis</i>

350. Zij brachten dan de muildieren en de paarden tot staan, opdat zij in de rivier zouden drinken. Reeds was dan ook de duisternis over de aarde gekomen. De dienaar zag hem, Hermes, van dichtbij en bemerkte hem en hij sprak tot Priamos en verhief zijn stem: "Dardanos' afstammeling, denk na. Het zijn werken van een bedachtzame geest/ de situatie vereist een bedachtzame geest. 355. Een man zie ik en ik denk dat hij ons weldra zal afmaken. Welaan, komop, laten we dan op het paardenspan vluchten, of hem bij zijn knieën pakken en daarna hem smeken om te zien of hij medelijden zal krijgen." Zo sprak hij en de de geest van de oude man geraakte verward en hij was vreselijk bang

360. ὀρθαὶ δὲ τρίχες¹ ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι² μέλεσσι³,
 στῇ δὲ ταφών⁴· αὐτὸς δ' ἐριούνιος⁵ ἐγγύθεν⁶ ἐλθὼν
 χεῖρα γέροντος ἐλὼν ἐξείρετο⁷ καὶ προσέειπε·
 πῇ πάτερ ᾧδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις⁸
 νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
 οὐδὲ σύ γ' ἔδειςας μένεα πνείοντας⁹ Ἀχαιοὺς,
 365. οἳ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι¹⁰ ἐγγὺς¹¹ ἔασι¹²;
 τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
 τοσσάδ' ὀνειάτ'¹³ ἄγοντα, τίς ἂν δῆ τοι νόος εἴη;
 οὐτ' αὐτὸς νέος¹⁴ ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ¹,

¹ θρίξ

haar

² γναμπτός

gebogen

³ μέλος τό

lid

⁴ ἔταφον

ik stond verbaasd, *aor.*

⁵ ἐριούνιος

snel lopend

⁶ ἐγγύθεν

van dichtbij

⁷ ἐξείρομαι

vragen

⁸ ἰθύνω

mennen

⁹ μένος πνέω

moed blazen; van moed blaken

¹⁰ ἀνάρσιος

vijandig

¹¹ ἐγγὺς

dichtbij

¹² = εἶσι

¹³ ὀνειαρ τό

lafenis, kostbaarheid

¹⁴ *praegnant gebruikt: jong genoeg; dit geld took voor γέρων: te oud.*

en de haren gingen recht overeind staan op de gebogen leden
360. en hij bleef verbaasd staan. Zelf kwam hij snel lopend
dichtbij en hij pakte de hand van de oude man en hij vroeg hem
uit en sprak tot hem: “Waarlangs men jij zo, vader, je paarden en
muildieren door de goddelijke nacht, wanneer andere
stervelingen slapen? Maar was jij niet bang voor de van moed
blakende Grieken, **365.** die jou slechtgezind en vijandig dichtbij
komen? Stel dat iemand van hen ziet, dat jij dwars door de
snelle, zwarte nacht zoveel kleinoden brengt, wat voor moed zal
jij dan wel hebben? En jijzelf bent niet jonggenoeg en hij daar
vergezelt jou te oud

¹ ὅπτηδέω

vergezellen

- ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι¹, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη.
 370. ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω² κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον
 σεῦ ἀπαλέξῃσαιμι³. φίλῳ δέ σε πατρὶ εἴσκω⁴.
 Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 οὕτω πη⁵ τάδε γ' ἐστὶ, φίλον τέκος, ὥς ἀγορεύεις.
 ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε⁶ χεῖρα,
 375. ὅς μοι τοιόνδ' ἦκεν ὁδοιπόρον⁷ ἀντιβολῆσαι⁸
 αἴσιον⁹, οἷος δὴ σὺν δέμας¹⁰ καὶ εἶδος ἀγητός¹¹,
 πέπνυσαι¹² τε νόῳ, μακάρων δ' ἕξεσι¹³ τοκῆων.
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
 ναὶ δὴ ταυτὰ γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.

¹ ἀπαμύνομαι	zich verdedigen tegen
² ῥέξω	doen
³ ἀπαλέξω	afweren
⁴ εἴσκω	gelijk maken aan, gelijk achten aan
⁵ πη	op enige wijze
⁶ ὑπερέχω + <i>gen.</i>	houden boven
⁷ ὁδοιπόρος	reiziger
⁸ ἀντιβολέω	ontmoeten
⁹ αἴσιος	door een gunstig lot gezonden
¹⁰ δέμας τό	gestalte
¹¹ ἀγητός	bewonderenswaardig
¹² πέπνυμαι	beziel, verstandig zijn
¹³ ἕξειμι + <i>gen.</i>	stammen van

om een man af te weren, wanneer iemand als eerste boos wordt. 370. Maar ik zal jou geenszins kwaad doen en ik zal jou ook wel tegen een ander verdedigen. Ik acht je immers gelijk aan mijn dierbare vader. Hem antwoordde daarna de oude, op een god gelijkende Priamos: "Zo ongeveer is het inderdaad, lief kind, zoals jij het zegt. Maar nog hield een god ook mij een hand boven het hoofd, 375. omdat hij mij zo een door gunstig lot gezonden reiziger zond om te ontmoeten, zoals jij dan bent, in gestalte en uiterlijk bewonderenswaardig: en jij bent verstandig en stamt van gelukzalige ouders." Tot hem weer sprak de overbrenger, de Argosdoder: "Ja, dat alles dan toch heb jij, oude man, naar behoren gezegd.

380. ἄλλ' ἄγε, μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως¹ κατάλεξον,
 ἥε πη ἐκπέμπεις κειμήλια² πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
 ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς³ ἵνα περ τάδε τοι σόα⁴ μίμνη⁵,
 ἧ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον⁶ ἱρὴν⁷
 δειδιότες· τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὤριστος⁸ ὄλωλε,
 385. σὸς πάϊς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπιδεύετ'⁹ Ἀχαιῶν.
 Τὸν δ' ἡμεῖβετ' ἔπειτα γέρον Πριάμος θεοειδής·
 τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε¹⁰, τέων¹¹ δ' ἔξεσσι τοκῆων;
 ὥς¹² μοι καλὰ¹³ τὸν οἶτον¹⁴ ἀπότμου¹⁵ παιδὸς ἐνισπες¹.

¹ ἀτρεκέως	onomwonden
² κειμήλιον τό	kleinood
³ ἀλλοδαπός	vreemd, van elders
⁴ σόος	behoduen
⁵ μίμνω	blijven
⁶ Ἴλιος ἡ	Troje
⁷ ἱρός	heilig, krachtig
⁸ = ὁ ὤριστος	
⁹ ἐπιδευομαι + <i>gen.</i>	tekort schieten in
¹⁰ φέριστος	beste
¹¹ = τίνων	
¹² = ὥς	
¹³ <i>adverbium</i>	
¹⁴ οἶτος	lot
¹⁵ ἀποτμος	ongelukkig

380. Maar kom op, zeg mij dit en vertel het mij onomwonden, of jij vele en voortreffelijke kleinoden ergens heen naar elders wonende mannen stuurt, opdat dit toch voor jou daar behouden blijft, of dat jullie nu allen het heilige Troje uit angst verlaten. Want zo'n man, die de beste was, is te gronde gegaan: **385.** uw zoon. Want werkelijk geenszins liet hij het afweten in de strijd met de Grieken."

Hem antwoordde vervolgens de oude, op een god gelijkende Priamos: "Maar wie ben je, beste en van wat voor ouders stam je? Hoe edele dingen sprak je van het lot van mijn ongelukkige zoon.

¹ ἐνέπω, *aor.* ἔνισπες spreken

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
 390 πειρᾶ ἔμεϊο, γεραῖε, καὶ εἵρεαι Ἑκτορα διόν.
 τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἔνι κυδιανείρῃ¹
 ὀφθαλμοῖσιν ὅπωπα, καὶ εὖτ'² ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
 Ἀργείους κτείνεσκε δαΐζων³ ὄξεϊ χαλκῷ·
 ἡμεῖς δ' ἑσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 395. εἶα⁴ μάρνασθαι⁵ κεχολωμένος Ἀτρεΐωνι.
 τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηὺς εὐεργής⁶.
 Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατὴρ δέ μοι ἔστι Πολύκτωρ.
 ἀφνειὸς μὲν ὃ γ' ἐστί, γέρων δὲ δὴ ὥς σύ περ ὦδε,
 ἔξ δέ οἱ νῆες ἔασιν, ἐγὼ δέ οἱ ἔβδομός εἰμι·
 400. τῶν μέτα⁷ παλλόμενος⁸ κλήρω λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι.
 νῦν δ' ἦλθον πεδίονδ' ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν⁹ γὰρ
 θήσονται περὶ ἄστρῳ μάχην ἐλίκωπες Ἀχαιοί.

¹ κυδιάνειρα <i>adi.</i>	de mannen roem verlenend
² εὖτε	toen
³ δαίζω	doden, doorboren
⁴ ἐάω	laten
⁵ μάρναμαι	strijden
⁶ εὐεργής	goed gemaakt
⁷ <i>in postpositie</i>	
⁸ πάλλομαι	loten
⁹ ἠῶθεν	in de ochtend

Tot hem sprak de overbrenger, de Argosdoder: “ Je stelt mij op de proef, **390.** oude man en jij vraagt naar de stralende Hektoor. Hem heb ik werkelijk zeer vaak in de mannen roem verlenende strijd met mijn ogen gezien, ook wanneer hij de Grieken bij de schepen na hen daarheen gedreven te hebben doodde hen met scherp brons doorborend. Wij stonden met verbazing. **395.** Want niet stond Achilleus uit woede op Atreus’ zoon toe, dat wij vochten. Van hem immes ben ik de dienaar en één en hetzelfde, goed vervaardigde schip heeft ons vervoerd. Ik stam van de Myrmidonen en mijn vader is Polyktoor. Hij is wel rijk, maar reeds een oude man, precies zo zoals jij en hij heeft zes zonen en ik ben zijn zevende. **400.** Terwijl ik samen met hen lootte, werd ik door het lot aangewezen hierheen mee te gaan. Nu ben ik naar de vlakte gekomen vanaf de schepen. Want in de ochtend zullen de Grieken met de beweeglijke ogen strijd voeren rond de stad.

- ἀσχαλώωσι¹ γὰρ οἶδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
 ἴσχειν² ἐσσυμένους³ πολέμου βασιλῆς Ἀχαιῶν.
405. Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πριάμος θεοειδής·
 εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
 εἷς, ἄγε δὴ μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
 ἧ ἔτι παρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἧέ μιν ἦδη
 ἦσι κυσὶν μελεῖσσι⁴ ταμῶν προύθηκεν⁵ Ἀχιλλεύς.
410. Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
 ὦ γέρον, οὐ πῶ τόν γε κύνες φάγον⁶ οὐδ' οἰωνοί,
 ἀλλ' ἔτι κεῖνος⁷ κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηϊ
 αὐτῶς⁸ ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτη δέ οἱ ἡώς⁹
 κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρῶς σήπεται¹⁰, οὐδέ μιν εὐλαϊ¹¹

¹ ἀσχαλάω	ongeduldig, wrevelig zijn
² ἴσχω + <i>gen.</i>	terughouden van
³ ἐσσύμενος + <i>gen.</i>	verlangend naar
⁴ μελεῖσσι	in stukken
⁵ προτίθημι	voorzetten
⁶ ἐσθίω, ἔφαγον	eten
⁷ = ἐκεῖνος	
⁸ αὐτῶς	zo maar
⁹ ἡώς ἡ	ochtend
¹⁰ σήπω	doen rotten
¹¹ εὐλή	made

Want zij zijn ontevreden, omdat ze werkeloos neerzitten en niet kunnen de koningen van de Grieken hen afhouden van de oorlog, omdat ze daarnaar verlangen.”

405. Hem antwoordde vervolgende de oude, op een god gelijkende Priamos:

“Als jij dan de dienaar van van Peleus’ zoon Achileus bent, wel aan dan, vertel mij de hele waarheid, of mij zoon nog bij de schepen is, of dat Achileus hem dan al in stukken gesneden heeft en hem zijn honden voorgezet heeft.”

410. Tot hem weer sprak de overbrenger, de Argosdoder: “Oude man, nog niet hebben hem toch honden gegeten, ook niet roofvogels, maar hij ligt nog bij Achileus’ schip, zo maar in zijn tent. Het is voor hem, terwijl hij daar ligt, de twaalfde dag en zijn lichaam rot helemaal niet, ook niet maden eten hem,

415. ἔσθουσ', αἶ ρά τε φῶτας ἀρηϊφάτους¹ κατέδουσιν².
 ἧ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἐτάροιο φίλοιο
 ἔλκει ἀκηδέστω³ ἡὼς ὅτε διὰ⁴ φανήη,
 οὐδέ μιν αἰσχύνει⁵. θηοῖό⁶ κεν αὐτὸς ἐπελθὼν
 οἶον⁷ ἐερσήμε⁸ κείται, περὶ δ' αἶμα νένιπται⁹,
 420. οὐδέ ποθι¹⁰ μιαρός¹¹. σὺν δ' ἔλκεα¹² πάντα μέμυκεν¹³
 ὅσσο¹⁴ ἐτύπη¹⁴. πολέες¹⁵ γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
 ὥς τοι κήδονται¹⁶ μάκαρες θεοὶ υἱὸς ἔηος¹

¹ ἀρηϊφάτος	in de strijd gedood
² κατέδω	opeten
³ ἀκηδέστω	meedogenloos
⁴ διῶς	stralend
⁵ αἰσχύνω	schenden
⁶ θηέομαι	bekijken
⁷ οἶον	hoe
⁸ ἐερσήμε	bedauwd, fris
⁹ νίζω, pf. νένιπται	wassen
¹⁰ = που	
¹¹ μιαρός	bevlekt
¹² ἔλκος τό	wonde
¹³ μύω	samengroeien
¹⁴ τύπτω, a.p. ἔτυπην	slaan
¹⁵ ssc. ἀνέρες	
¹⁶ κήδομαι	zich bekommeren om

415. die dan in de strijd gedode mannen eten. Voorwaar hij sleept hem rond het grafmonument van zijn geliefde vriend, medogenloos, telkens wanneer de stralende dageraad verschijnt, maar niet schendt hij hem. Zelf kan je zien, als je bij hem bent gekomen, hoe fris hij er ligt en het bloed is rondom afgewassen en nergens is hij bevreemd. **420.** Al zijn wonden, die hem zijn toegebracht, zijn dicht. Velen hebben in hem het brons gedreven. Zo bezorgd werkelijk zijn de gelukzalige goden om uw goede

καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι¹.

ὦς φάτο, γήθησεν δ' ὁ γέρων, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·

425. ὦ τέκος, ἦ² ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναΐσιμα³ δῶρα διδοῦναι
ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε,
λήθηετ'⁴ ἐνὶ μεγάροισι θεῶν οἱ Ὀλυμπον ἔχουσι·
τῷ⁵ οἱ ἀπεμνήσαντο⁶ καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση⁷.

430. ἀλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα⁸ καλὸν ἄλειςον⁹,
αὐτόν τε ῥῦσαι¹⁰, πέμψον δέ με σύν γε θεοῖσιν,
ὄφρα κεν ἐς κλισίην Πηληϊάδεω Ἀφίκωμαι.

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
πειρᾷ ἐμεῖο, γεραῖε, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
ὅς με κέλη σέο δῶρα παρῆξ¹¹ Ἀχιλῆα δέχεσθαι.

¹ κῆρ τό

hart

² ἦ

voorwaar

³ ἐναΐσιμος

behoorlijk

⁴ λήθομαι

vergeten

⁵ τῷ

daarom

⁶ ἀπομνήσκομαι

zich herinneren

⁷ αἴσα

lot

⁸ *in postpositie*

⁹ ἄλειςον τό

bokaal

¹⁰ ῥύομαι

beschermen

¹¹ παρῆξ + *acc.*

buiten om

zoon, ook al is hij dood, omdat hij hun boven mate geliefd in het hart is.”

Zo sprak hij en de oude man werd blij en hij antwoordde met het woord: **425**. “Kind, voorwaar dan, het is goed ook behoorlijke geschenken aan de onsterfelijken te geven, aangezien mijn zoon nooit, als hij dat ooit was, in het paleis de goden vergat, die de Olympos hebben. Daaraan dachten zij toch ook bij zijn doodslot. Maar welaan, ontvang dan van mij deze mooie beker en **430**. bescherm mijzelf en begeleid mij samen met de goden, opdat ik Peleus’zoon tent bereik.”

Tot hem weer sprak de overbrenger, de Argosdoder: “Je stelt me als jongere op de proef, oude, maar niet zal jij mij overreden, jij die mij beveelt jouw geschenken buiten Achileus om aan te nemen

435. Voor hem ben ik bang en ik schroom mij ervoor boven mate in mijn hart hem te beroven, opdat mij achteraf niets kwaads overkomt. Als uw begeleider zal ik zelfs ook wel tot het heerlijke Argos³ komen, terwijl ik u met zorg begeleid in een snel schip of te voet. Niemand zal wel uw begeleider geringachten en met hem vechten.”

440. Zo sprak hij en hij sprong op en snel lopend legde hij snel de zweep over paard en wagen en greep hij met zijn handen de teugels en hij blies paarden en muildieren goede kracht in. Maar toen zij dan bij de torens van de schepen en de gracht gekomen waren, waren zij, de wachters druk in de weer met het avondmaal,

¹ δόρπον avondmaal
² πονέομαι moeite doen
³ *Bedoeld wordt hier Achilleus' thuis.*

445. τοῖσι δ' ἐφ'¹ ὕπνον ἔχευε διάκτορος Ἄργειφόντης
 πᾶσιν, ἄφαρ² δ' ὤϊξε³ πύλας καὶ ἀπῶσεν⁴ ὀχῆας⁵,
 ἐς δ' ἄγαγε Πριάμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπήνης.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληϊάδεω ἀφίκοντο
 ὑψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι
450. δοῦρ'⁶ ἐλάτης⁷ κέρσαντες⁸. ἀτὰρ καθύπερθεν⁹ ἔρεψαν¹⁰
 λαχνήεντ'¹¹ ὄροφον¹² λειμωνόθεν¹³ ἀμήσαντες¹⁴.
 ἀμφὶ δέ οἱ¹⁵ μεγάλην αὐλήν¹⁶ ποίησαν ἄνακτι

¹ *tmesis*

² ἄφαρ onmiddellijk

³ οἴγνυμι openen

⁴ ἀπωθέω wegstoten

⁵ ὀχεύς grendel

⁶ δοῦρον stam

⁷ ἐλάτη den

⁸ κείρω vellen

⁹ καθύπερθεν van boven

¹⁰ ἔρεφω bedekken

¹¹ λαχνήεις wollig, pluizig

¹² ὄροφος riet

¹³ λειμωνόθεν uit de weide

¹⁴ ἀμάω afsnijden

¹⁵ *wordt weer opgepakt door ἄνακτι*

¹⁶ αὐλή hof

445. en over hen goot de overbrenger, de Argosdoder slaap, over hen allen en onmiddellijk opende hij de poorten en stiet hij de grendels weg en hij bracht Priamos naar binnen en de schitterende geschenken op de wagen. Maar toen ze dan de tent van Peleus' zoon Achileus bereikt hadden, die de Myrmidoniërs gemaakt hadden voor hun heer, **450.** nadat ze dennestammen hadden gekapt en van boven hadden ze die bedekt met pluizig riet, na dat in het moeras te hebben afgesneden. Daaromheen hadden ze voor hem, voor de heer, een grote hof gemaakt

- σταυροῖσιν¹ πυκνοῖσι²· θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλῆς³
εἰλάτινος⁴, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον⁵ Ἀχαιοί,
455. τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον⁶ μεγάλην κληῖδα⁷ θυράων
τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἷος·
δὴ ῥα τόθ' Ἑρμείας ἐριούνιος ᾤξε γέροντι,
ἐς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκει⁸ Πηλεΐωνι,
ἐξ ἵππων δ' ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα φώνησέν τε·
460. ᾧ γέρον, ἦτοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος⁹ εἰλήλουθα¹⁰
Ἑρμείας· σοὶ γάρ με πατήρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν.
ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι¹¹, οὐδ' Ἀχιλῆος
ὀφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν¹² δέ κεν εἶη
ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν¹ ἄντην².

¹ σταυρός	paal
² πυκινός	talrijk
³ ἐπιβλής	grendel
⁴ εἰλάτινος	van dennehout
⁵ ἐπιρρήσω	ervoor schuiven
⁶ ἀνοίγω	openen
⁷ κληῖς	grendel
⁸ ποδώκης	snelvoetig
⁹ ἄμβροτος	onsterfelijk
¹⁰ <i>perf. van</i> ἔρχομαι	
¹¹ εἴμι, <i>f.</i> εἴσομαι	
¹² νεμεσσητός	laakbaar

met talrijke palen. De deur werd vergrendeld door slechts één grendel, die telkes drie Grieken ervoor schoven en **455.** drie van de rest openden telkens de grote grendel van de vleugeldeuren. Maar Achileus dan schoof hem ook alleen ervoor. Toen dan zo moet je weten opende de snellopende Hermes die deur voor de grijsaard en hij bracht de heerlijke geschenken naar binnen voor de snelvoetige Peleus' zoon en hij stapte van het paardenspan op de grond en begon te spreken: **460.** "Oude man, werkelijk ben ik, Hermes, als onsterfelijke god gekomen. Want aan jou heeft de vader mij als begeleider meegegeven. Maar voorwaar, ik zal weer gaan en ik zal niet onder Achileus' ogen komen. Het zal wel laakbaar zijn dat een onsterfelijke god zo door stervelingen openlijk verwelkomd wordt.

¹ ἀγαπάζω

verwelkomen

² ἀντιν

van aangezicht tot aangezicht

465. τύνῃ¹ δ' εἰσελθὼν λαβὲ γούνατα Πηλεΐωνος,
καί μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἡϋκόμοιο²
λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης³.
ᾠς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον
Ἑρμείας· Πρίαμος δ' ἐξ ἵππων ἄλτο⁴ χαμᾶζε⁵,
470. Ἰδαῖον δὲ κατ' ⁶αὔθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων⁸
ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ' ἰθὺς⁹ κίεν οἴκου¹⁰,
τῇ ῥ' Ἀχιλεὺς ἴζεσκε¹¹ Διὶ φίλος· ἐν δέ μιν αὐτὸν
εὔρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθήατο¹²· τῷ δὲ δὴ οἶω
ἥρως Αὐτομέδων τε καὶ Ἀλκιμος ὄζος¹³ Ἄρηος
475. ποίπνυον¹ παρῑόντε· νέον δ' ἀπέληγεν² ἐδωδῆς³

¹ = σύ

² ἡϋκόμος met schone lokken

³ συνορίνω roeren

⁴ ἄλλομαι, ἄλτο springen

⁵ χαμᾶζε op de grond

⁶ *tmesis*

⁷ αὔθι ter plekke

⁸ ἐρύκω tegenhouden

⁹ ἰθὺς rechtaf op

¹⁰ οἶκος huis, tent

¹¹ ἴζω zitten

¹² κάθημαι zitten

¹³ ὄζος telg

465. Jij moet naar binnen gaan en de knieën van Peleus' zoon pakken en smeeke hem bij zijn vader en moeder met schone lokken en bij je kind, opdat je haar hart ontroert."

Na zo dan gesproken te hebben ging Hermes weg naar de hoge Olympos. Priamos sprong van de paard en wagen op de grond en **470.** liet Idaios ter plekke achter. Hij bleef, terwijl hij de paarden en muildieren tegenhield. De oude man ging recht op de tent af, waar dan Achilleus, geliefd aan Zeus, placht te zitten. Hij trof hem binnen in de tent en zijn makkers zaten ver van hem. Zij beiden als enigen, de held Automedon en Alkimos telg van Ares, **475.** waren druk in de weer, terwijl zij bij hem waren. Etend en drinkend hield hij net op met eten.

¹ ποιπνύω

zich reppen

² ἀπολήγω + *gen.*

ophouden met

³ ἐδωδή

eten

- ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.
 τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας, ἄγχι δ' ἄρα στὰς
 χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε¹ χειρὰς
 δεινὰς ἀνδροφόνους, αἳ οἱ πολέας κτάνον υἷας.
 480. ὥς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη² πυκινῇ³ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ
 φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον
 ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος⁴ δ' ἔχει εἰσορόωντας,
 ὥς Ἀχιλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
 θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
 485. τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπε·
 μνησai⁵ πατρὸς σοῖο θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 τηλίκου⁶ ὥς περ ἐγών, ὀλοῶ ἐπὶ γήραος οὐδῶ⁷.
 καὶ μὲν που κεῖνον περιναίεται⁸ ἀμφίς⁹ ἐόντες
 τεύρουσ'¹, οὐδέ τις ἐστὶν ἀρῆν² καὶ λοιγὸν³ ἀμῦναι.

¹ κυνέω, <i>a.</i> κύσα	kussen
² ἄτη	verderf
³ πυκινός	hevig
⁴ θάμβος τό	verbazing
⁵ μιμνήσκομαι + <i>gen.</i>	zich herinneren
⁶ τηλίκος	zo oud
⁷ οὐδός ὁ	drempel
⁸ περιναίετης ὁ	omwonende
⁹ ἀμφίς	eromheen

Nog stond er ook een tafel bij hem. Het ontging hun dat de grote Priamos binnenkwam en hij ging dan dichtbij staan en greep met zijn handen Achileus' knieën en kuste zijn handen, die verschrikkelijke, mannen dodende handen, die hem vele zonen hadden gedood. **480.** Zoals wanneer hevig verderf een man grijpt, die na in zijn vaderland een man gedood te hebben in het land van anderen gekomen is in het huis van een rijk man en verbazing heeft allen, wanneer ze hem aankijken, zo zag Achileus met verbazing naar de op een god gelijkende Priamos. Ook anderen stonden verbaasd en ze keken naar elkaar. **485.** Tot hem ook smekend sprak Priamos het woord: "Denk aan uw vader, op goden lijkende Achileus, die net zo oud is als ik, op de verderfelijke drempel van de ouderdom. En hem kwellen dunkt me omwonenden, die rondom hem zijn en niemand is er om verderf en onheil af te weren.

¹ τέλω

kwellen

² ἀρή

verderf

³ λοιγὸς

verderf, onheil

490. ἀλλ' ἦτοι κείνός γε σέθεν¹ ζώντος ἀκούων
χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἥματα πάντα
ὄψεσθαι φίλον υἱὸν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα·
αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος², ἐπεὶ τέκον υἱᾶς ἀρίστους
Τροίη ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι³ λελεῖφθαι.
495. πεντήκοντά μοι ἦσαν ὅτ' ἤλυθον υἱᾶς Ἀχαιῶν·
ἐννεακαίδεκα μὲν μοι ἱῆς⁴ ἐκ νηδύος ἦσαν,
τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.
τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος⁵ Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο⁶ δὲ ἄστνυ καὶ αὐτός,
500. τὸν σὺ πρῶην⁷ κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης
Ἑκτορα· τοῦ νῦν εἵνεχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
ἀλλ' αἰδεῖο⁸ θεοὺς Ἀχιλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον
μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός¹ περ,

¹ = σοῦ

² πανάποτμος volstrekt ongelukkig

³ φημι verzekeren

⁴ ἱῆς één

⁵ θοῦρος onstuimig

⁶ εἰρύμαι beschermen

⁷ πρῶην onlangs

⁸ αἰδέομαι respect hebben voor

490. Maar heus, hij toch verheugt zich in zijn hart, wanneer hij hoort, dat jij leeft en alle dagen hoopt hij bovendien zijn geliefde zoon terug te zien keren uit Troje. Maar ik, volkomen ongelukkige, nadat ik voortreffelijke zonen op de wereld heb gezet in het wijdsse Troje, verzeker echter, dat van hen niemand meer over is. 495. Vijftig had ik, toen de zonen der Grieken gekomen waren. Negentien waren aan mij uit een en dezelfde buik enn de rest baarden mij vrouwen in het paleis. De onstuimige Ares heeft van het merendeel van hen de knieën krachteloos gemaakt; de enige die ik had en die ook zelf de stad beschermde, 500. die heb jij onlangs gedood toen hij zijn vaderland verdedigde: Hektoor. Om hem kom ik nu naar de schepen van de Grieken om hem los te kopen van jou, en ik breng onmetelijk losgeld. Kom, Achileus, heb respect voor de

Bertel Thorvaldsen , 1868-1870

goden en heb medelijden met hem na aan je vader gedacht te hebben. Ik toch ben deerniswekkender,

¹ ἑλεεινός

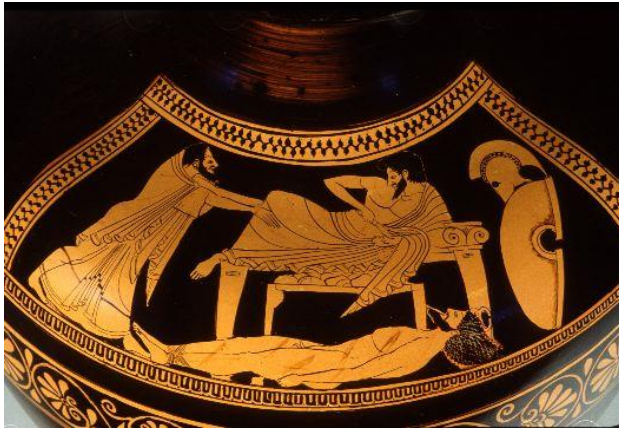
deerniswekkend

505. ἔτλην¹ δ' οἷ² οὐ πώ τις ἐπιχθόνιος³ βροτὸς⁴ ἄλλος,
 ἀνδρὸς παιδοφόνου ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι⁵.
 ὧς φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἱμερον⁶ ὤρσε⁷ γόοιο·
 ἀψάμενος⁸ δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο⁹ ἦκα¹⁰ γέροντα.
 τῷ δὲ μνησαμένῳ ὁ μὲν Ἑκτορὸς ἀνδροφόνου
 510 κλαῖ' ἀδινά¹¹ προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἐλυσθείς¹²,
 αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐὼν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὖτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχῇ¹³ κατὰ δώματ' ὀρώρει¹⁴.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα γόοιο τετάρπετο¹⁵ δῖος Ἀχιλλεύς,

¹ <i>aor.</i> ἔτλην	ik heb geduld
² οἷος	wat voor
³ ἐπιχθόνιος	op aarde levend
⁴ βροτὸς	sterveling
⁵ ὀρέγομαι	strekken
⁶ ἱμερος	verlangen
⁷ ὀρνυμι	verheffen
⁸ ἄπτομαι + <i>gen.</i>	beet pakken
⁹ ἀπωθέω	wegstoten
¹⁰ ἦκα <i>adv.</i>	zacht
¹¹ ἀδινά	luid
¹² ἐλύομαι	zich buigen
¹³ στοναχῇ	gesteun
¹⁴ ὀρνυμαι, <i>pl.pf.</i> ὀρώρει	zich verheffen
¹⁵ τέρπομαι + <i>gen.</i>	zich verkwikken met

505. want ik heb dingen verdragen, zoals nog nooit enig ander op aarde levend mens: het uitstrekken van mijn hand naar de mond van een mannen dodende man.”

Zo sprak hij en hij wekte dan bij hem verlangen naar zijn vader op door zijn gejammer en na de hand van de oude man beetgepakt te hebben duwde hij hem zachtjes weg. Zij beiden waren in gedachten verzonken; de een dacht aan de mannen dodende Hektoor en 510. hij huilde luid voor de voeten van Achilleus gebogen en Achilleus beweende zijn dierbare vader en dan weer Patroklos. Van hen klonk het gezucht in de tent. Maar toen dan de stralende Achilleus zich verkwikt had met

gejammer,

*Priamos, Achilleus en
Hektoor*

- καί οἱ ἀπὸ πραπίδων¹ ἤλθ' ἴμερος ἡδ' ἀπὸ γυίων²,
 515. αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη
 οἰκτίρων πολιόν³ τε κάρη πολιόν τε γένειον⁴,
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 ἄ δεῖλ'⁵, ἣ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο⁶ σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος
 520. ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμοὺς ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
 υἱέας ἐξενάριξα⁷; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ⁸ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης⁹
 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ·
 οὐ γάρ τις πρῆξις¹⁰ πέλεται¹¹ κρυεροῖο¹² γόοιο·
 525. ὥς γὰρ ἐπεκλώσαντο¹ θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι

¹ πραπίδες αἰ	middelrif, hart
² γυῖον	ledemaat
³ πολιός	grijs
⁴ γένειον	kin
⁵ δειλός	laf, ellendig
⁶ ἀνέχομαι	uithouden
⁷ ἐξεναρίζω	doden
⁸ καθέζομαι	gaan zitten
⁹ ἔμπης	toch
¹⁰ πρῆξις	baat
¹¹ πέλομαι	komen, zijn
¹² κρυερός	huiveringwekkend

en hem kwam uit zijn hart en uit zijn leden zijn verlangen, **515**. onmiddellijk sprong hij van zijn zetel en hij hielp de oude man bij zijn hand opstaan, uit medelijden voor zijn grijze hoofd en grijze kin en hij nam het woord en sprak tot hem de gevleugelde woorden: “Ach arme, voorwaar dan veel ellende heb jij verdragen in je hart. Hoe heb jij het gedurfd in je eentje naar de schepen van de Grieken te komen **520**. onder de ogen van mij, de man, die vele, voortreffelijke zonen van jou gedood heeft? Van ijzer nu is jouw hart. Maar kom op, ga op een stoel zitten, maar laten wij jouw verdriet evenwel, ook al zijn we bedroefd, in het hart laten liggen. Want geen baat komt er van huiveringwekkend gejammer. **525**. Want zo hebben de goden het de ellendige stervelingen toegesponnen

¹ ἐπικλώθω toespinnen

ζώειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες¹ εἰσί.
δοιοὶ² γάρ τε πίθοι³ κατακείται⁴ ἐν Διὸς οὔδει⁵
δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἔτερος δὲ ἑάων⁶.
ᾧ μὲν κ' ἀμμίξας⁷ δώη Ζεὺς τερπικέραυνος⁸,
530. ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὅ γε κύρεται⁹, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ·
ᾧ δέ κε τῶν λυγρῶν¹⁰ δώη, λωβητὸν¹¹ ἔθηκε¹²,
καὶ ἑ κακὴ βούβρωστις¹³ ἐπὶ χθόνα διὰν ἐλαύνει,
φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι¹⁴ τετιμένος¹⁵ οὔτε βροτοῖσιν.
ὥς μὲν καὶ Πηληϊῆ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα

¹ ἀκηδής	zonder zorgen
² δοιοὶ	twee
³ πίθος	vat
⁴ κατακείμαι	neerliggen, neergezet zijn
⁵ οὔδας τό, οὔδεος	bodem
⁶ ἐύς, ἑῆος	goed
⁷ ἀναμίσγω	vermengen
⁸ τερπικέραυνος	bliksem slingerend
⁹ κύρομαι + <i>dat.</i>	ontmoeten
¹⁰ τὰ λυγρά	ellende
¹¹ λωβητός	gesmaad, tot voorwerp van smaad
¹² <i>aor. gnomicus</i>	
¹³ βούβρωστις	pijnigende nood
¹⁴ <i>dat. auctoris</i>	
¹⁵ τίω	eren

in droefenis te leven. Zelf zijn zij zonder leed. Twee vaten staan immers opgesteld op de vloer van Zeus met geschenken, zoals de goden ze (bij e geboorte) geven, (de ene) met kwade, de andere met goede geschenken. Voor wie de bliksemslingerende Zeus de geschenken mengt en ze geeft, **530.** die krijgt nu eens een kwaad geschenk, dan weer een voortreffelijk geschenk. Degene, aan wie hij (een deel van) ellende geeft, maakt hij tot voorwerp van smaad en hem drijft kwade, pijnigende nood over de stralende aarde en hij gaat noch door de goden geëerd noch door de stervelingen. Zo hebben ook aan Peleus de goden schitterende geschenken gegeven vanaf zijn geboorte.

535. ἐκ γενετῆς¹· πάντας γὰρ ἐπ' ² ἀνθρώπους ἐκέκαστο³
 ὄλβῳ τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θνητῶ ἔόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε⁴ θεὸς κακόν, ὅττι⁵ οἱ οὐ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων⁶,
 540. ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε
 γηράσκοντα⁷ κομίζω⁸, ἐπεὶ μάλα τηλόθι⁹ πάτρης
 ἦμαι ἐνὶ Τροίῃ, σέ τε κήδων¹⁰ ἤδ' ἐσὰ τέκνα.
 καὶ σὲ γέρον τὸ πρὶν¹¹ μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
 ὅσσον Λέσβος ἄνω¹², Μάκαρος¹³ ἔδος¹⁴, ἐντὸς¹ ἐέργει²

¹ γενετή	geboorte
² ἐπὶ + <i>acc.</i>	onder
³ καίνυμαι, <i>pl.pf</i> κεκάστο + <i>dat.</i> uitblinken boven in	
⁴ ἐπιτίθημι	toevoegen
⁵ = ὅτι	
⁶ κρείων	heerser
⁷ γηράσκω	oud worden
⁸ κομίζω	verzorgen
⁹ τηλόθι + <i>gen.</i>	ver van
¹⁰ κήδω	kwellen
¹¹ τὸ πρὶν <i>adv.</i>	vroeger, eerder
¹² ἄνω	op zee
¹³ Μάκαρ	Makar, <i>vorst van Lesbos</i>
¹⁴ ἔδος τό	zetel, verblijfplaats

535. Want onder alle mensen blonk hij uit in voorspoed en rijkdom en hij heerste onder de Myrdoniërs en hem hebben ze als sterveling een godin tot echtgenote gemaakt. Maar bovendien heeft ook hem een god kwaad berokkend, omdat aan hem geenszins een geboorte van kinderen als heersers te beurt is gevallen, 540. maar hij zette slechts één vroeg stervend kind op de wereld. En niet nu verzorg ik hem toch, terwijl hij oud wordt, aangezien ik ver van het vaderland zit in Troje, terwijl ik u en uw kinderen kwel. Dat ook u vroeger voorwaar voorspoedig was, horen wij. Zo groot gebied als Lesbos op zee, de verblijfplaats van Makar, binnensluit

¹ ἐντὸς

binnen (tussen Lesbos en Troje)

² ἐξέγω

aflsuiten

545. καὶ Φρυγίῃ καθύπερθε¹ καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων,
 τῶν σε γέρον πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι².
 αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα³ τόδ' ἤγαγον Οὐρανίῳνες⁴,
 αἰεὶ τοι περὶ ἄστν μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι⁵ τε.
 ἄνσχεο, μὴ δ' ἀλίσστον⁶ ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
550. οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος⁷ υἱὸς ἔῃος,
 οὐδέ μιν ἀνστήσεις⁸, πρὶν⁹ καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα¹⁰.
 Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 μή πω μ' ἐς θρόνον ἵξε, διοτρεφές, ὄφρα¹¹ κεν Ἐκτωρ
 κεῖται¹² ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής¹³, ἀλλὰ τάχιστα
555. λῦσον ἴν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα

-
¹ καθύπερθε	boven, in het oosten
² καίνυμαι, <i>pl.pf</i> κεκάστο + <i>gen.</i> + <i>dat.</i> uitblinken	boven in
³ πῆμα τό	leed
⁴ Οὐρανίῳνες	hemelingen
⁵ ἀνδροκτασίη	het doden van mannen
⁶ ἀλίσστον <i>adv.</i>	onbedaarlijk
⁷ ἀκαχήμενος	bedroefd
⁸ ἀνίστημι	doen opstaan
⁹ πρὶν <i>adv.</i>	eerder
¹⁰ -σθα: <i>uitgang 2^e s.; futuralis</i>	
¹¹ ὄφρα	zolang als
¹² κεῖται: <i>hier cooni.</i>	
¹³ ἀκηδής	onverzorgd, onbegraven

545. en Phrygië in het oosten en de onmetelijke Hellespont, men zegt, dat jij, oude man, daarboven uitblonk in rijkdom en zonen. Maar toen de hemelingen u dit verdriet hadden gebracht, waren er werkelijk altijd rond de stad gevechten en het doden van mannen. Verdraag het en niet moet u onbedaarlijk in uw hart jammeren. 550. Want daar zal u niets mee bereiken, terwijl u bedroefd bent om uw goede zoon, want u zal hem niet doen opstaan, eerder zal u nog een andere ramp ondergaan.” Hem antwoordde vervolgens de oude, op een god gelijkende Priamos: “Laat mij nog niet op een stoel zitten, jij door Zeus gevoede, zolang als Hektor in de tent onbegraven zal liggen, 555. maar geef hem ten snelste vrij, opdat ik hem met mijn ogen zie. Jij moet het vele losgeld aanvaarden,

πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο¹, καὶ ἔλθοις
 σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας
 αὐτόν τε ζῶειν καὶ ὄρᾱν φάος² ἡλίοιο.

- Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα³ ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 560. μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε⁴, γέρον· νοέω⁵ δὲ καὶ αὐτὸς
 Ἔκτορά τοι λῦσαι, Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
 μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίοιο⁶ γέροντος.
 καὶ δέ σε γινώσκω Πρίαμε φρεσίν, οὐδέ με λήθεις⁷,
 ὅττι θεῶν τίς σ' ἦγε θεὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
 565. οὐ γάρ κε τλαίη⁸ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδέ μάλ' ἡβῶν⁹,
 ἐς στρατόν· οὐδὲ γὰρ ἂν φυλάκους λάθοι, οὐδέ κ' ὀχῆα¹⁰
 ῥεῖα¹¹ μετοχλίσσειε¹² θυράων ἡμετεράων.

¹ ἀπονίναμαι + <i>gen.</i>	voordeel hebben van
² φάος τό	licht
³ ὑπόδρα	dreigend
⁴ ἐρέθίζω	prikkelen
⁵ νοέω	bedenken
⁶ ἄλιος	zee-
⁷ λήθω, λάθον	ontgaan, van mij ontgaat het
⁸ <i>a.</i> ἔτλην	dulden
⁹ ἡβῶν	jeugdig zijn, krachtig zijn
¹⁰ ὀχεὺς	grendel
¹¹ ῥεῖα <i>adv.</i>	makkelijk
¹² μετοχλίζω	verschuiven

dat wij jou brengen. Moge jij hiervan voordeel hebben en moge jij naar je vaderland gaan, wanneer eenmaal jij mij zelf hebt laten leven en het zonlicht aanschouwen.”

Tot hem dan sprak met dreigende blik de snelvoetige Achilleus:

560. “Prikkel mij nu niet meer, oude man. Ik bedenk het ook zelf om Hektor voor u vrij te laten, want van Zeus is mij als bode gekomen mijin moeder, die mij gebaard heeft, dochter van de grijsaard van de zee. En ik begrijp u, Priamos, in mijn hart en niet ontgaat mij van u, dat iemand van de goden u naar de snelle schepen van de Grieken heeft gebracht. **565.** Want geen sterveling zal het wel wagen te komen, ook niet als hij zeer jeugdig is, naar het legerkamp. Want hij kan niet de wachten ontgaan en ook kan hij niet makkelijk de grendel gemakkelijk van onze deurvleugels verschuiven.

- τῷ¹ νῦν μή μοι μάλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης²,
 μή σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω³
 570. καὶ ἰκέτην⁴ περ ἐόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι⁵ ἐφετμάς⁶.
 ὧς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
 Πηλεΐδης δ' οἴκοιο⁷ λέων ὥς ἄλτο θύραζε⁸
 οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύνω θεράποντες ἔποντο
 ἥρως Αὐτομέδων ἠδ' Ἄλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα
 575. τί' Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
 οἱ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν⁹ λύον ἵππους ἡμιόνους τε,
 ἐς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα¹⁰ τοῖο γέροντος,
 καδ¹¹ δ' ἐπὶ δίφρου εἶσαν· ἐϋξέστου δ' ἀπ' ἀπήνης
 ἥρεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.

¹ τῷ	daarom
² ὀρίνω	prikkelen
³ ἐάω	laten, z. niet bekommeren om
⁴ ἰκέτης	smekeling
⁵⁵ ἀλιτῶμαι + <i>acc.</i>	z. bezondigen tegen
⁶ ἐφετμή	bevel
⁷ <i>gen. separativus</i>	
⁸ θύραζε	naar buiten
⁹ ζυγόφιν <i>instrumentalis als genitivus</i>	
¹⁰ καλήτωρ	roeper
¹¹ <i>Aiolisch</i> ; = κατὰ	

Daarom moet u mij niet in mijn verdriet mijn hart nog meer prikkelen, opdat ik niet u ookzelf niet met rust zal laten in mijn tent, 570. ook al bent u een smekeling en ik me bezondig tegen de bevelen van Zeus.” Zo sprak hij en de oude werd bang en gehoorzaamde het woord. Peleus’ zoon sprong als een leeuw uit zijn tent naar buiten, niet alleen; samen met hem volgden twee dienaren, de held Automedoon en Alkimos, 575. die dan het meest door Achilleus geëerd werden van de makkers na de dood tenminste van Patroklos. Zij maakten toen onder het juk de paarden en muildieren los en brachten de dienaar, de roeper, van de oude man naar binnen en ze deden hem neer zitten op een zetel en ze

namen het onmetelijke losgeld voor het hoofd van Hektor van de goed geschaafde wagenbak.

Automedoon met Achilleus'paarden

580. καὶ δ' ἔλιπον δύο φάρε' εὖννητόν¹ τε χιτῶνα,
 ὄφρα νέκυν πυκάσας² δοίῃ οἶκονδὲ φέρεσθαι.
 δμῳά³ δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφί⁴ τ' ἀλείψαι⁵
 νόσφιν⁶ ἀειράσας⁷, ὥς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
 μὴ ὁ μὲν ἀχнуμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο⁸
 585. παῖδα ἰδὼν, Ἀχιλῆϊ δ' ὀρινθείη φίλον⁹ ἦτορ¹⁰,
 καὶ ἑ κατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτῃται¹¹ ἐφετμάς.
 τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν¹² ἐλαίῳ¹³,
 ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἡδὲ χιτῶνα,
 αὐτὸς τὸν γ' Ἀχιλεὺς λεχέων¹⁴ ἐπέθηκεν¹ αἰείρας,

¹ εὖννητός	goed gesponnen
² πυκάζω	omhullen
³ δμῳά	slaviin
⁴ ἀμφί	er omheen
⁵ ἀλείφω	zalven
⁶ νόσφιν	ver weg
⁷ ἀείρω	optillen, wegbrengen
⁸ ἔρυνμαι	tegenhouden
⁹ φίλος	zijn
¹⁰ ἦτορ τό	hart
¹¹ ἀλῖταινω + <i>acc.</i>	z. bezondigen tegen
¹² χρῖω	zalven
¹³ ἔλαιον τό	olijfolie
¹⁴ λέχος τό	bed

580. maar hij liet twee mantels achter en een goed gesponnen chiton opdat hij na de dode omhuld te hebben hem zou geven om mee te nemen naar huis en hij riep dienaressen naar buiten en beval hun hem te wassen en rondom te zalven, nadat ze hem ver weg hadden gebracht, opdat Priamos zijn zoon niet zou zien, opdat hij niet in zijn bedroefde hart zijn woede niet zou tegenhouden 585. bij het zien van zijn kind en Achilleus' eigen hart niet geprikkeld zou worden en hij hem zou doden en zich tegen de bevelen van Zeus zou bezondigen. Toen de slavinnen hem gewassen hadden en hem met olijfolie gezalfd hadden, wierpen zij een mooie mantel om hem heen en een chiton en Achilleus zelf tilde hem op en legde hem op een bed,

¹ ἐπιτίθημι + *gen.*

leggen op

590. σὺν δ' ἔταροι ἤειραν εὐξέστην ἐπ' ἀπήνην.
 ὦμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηνεν¹ ἑταῖρον·
 μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινέμεν², αἶ κε πύθῃαι
 εἰν³ Ἀϊδὸς περ ἐὼν ὅτι Ἑκτορα δῖον ἔλυσα
 πατρὶ φίλω, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα⁴ δῶκεν ἄποινα.
595. σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι⁵ ὅσος ἐπέοικεν.
 Ἦ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἦϊε δῖος Ἀχιλλεύς,
 ἔξετο δ' ἐν κλισμῷ⁶ πολυδαιδάλῳ⁷ ἔνθεν ἀνέστη
 τοίχου⁸ τοῦ ἐτέρου, ποτὶ δὲ Πριάμον φάτο μῦθον·
 υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται γέρον ὥς ἐκέλευες,
600. κεῖται δ' ἐν λεχέεσσ'· ἅμα δ' ἡοῖ⁹ φαινομένηφιν¹⁰
 ὄψεαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου¹¹.
 καὶ γάρ τ' ἡϋκομος¹ Νιόβη² ἐμνήσατο σίτου³,

¹ ὀνομαίνω

noemen

² σκυδμαίνω + *dat.*

verbolgen zijn op

³ = ἐν

⁴ ἀεικής

onbetamelijk

⁵ ἀποδαίωμα + *dat.* + *gen.*

iem van iets een deel geven

⁶ κλισμός

leunstoel

⁷ πολυδαιδαλός

kunstig bewerkt

⁸ τοίχος

wand; *hier gen. loc.*

⁹ ἡώς ἡ

dageraad

¹⁰ *instrumentalis s. als dativus*

¹¹ δόρπον

avondmaal

590. Samen met hem tilden vrienden hem op de goed geschaafde
wagen. Daarna dan begon hij te jammeren en hij noemde zijn
dierbare vriend bij name. " Patroklos, wees niet verbolgen op
mij, als je, ook al ben je in Hades' huis, verneemt, dat ik de
stralende Hektoor heb vrij gegeven aan zijn dierbare vader,
aangezien hij mij geen onbetamelijke geschenken heeft gegeven.

595. Jou zal ik daarentegen ook daarvan een deel geven, zoveel
als betaamt."

Zo sprak hij dan en de stralende Achilleus ging weer de tent in
en hij ging op de mooi bewerkte leunstoel zitten, waarvandaan
hij was opgestaan aan de andere (tegenover de ingang) wand en
hij sprak tot Priamos een woord: "Uw zoon dan is vrij, zoals u
verzocht en600. hij ligt op een bed, U zal hem met het
verschijnen van de dageraad zien, wanneer u hem zelf
meeneemt. Laten we nu aan de avondmaaltijd denken. Want ook
de schoongelokte Niobè dacht aan eten,

¹ ἡῦκομος

schoongelokt

² Νιόβη

Niobe, *mythische koningin van Thebe, die normaal volgens de mythen 14 zonen en dochters verloren had.*

³ σίτος

eten

- τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο
 ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἷες ἡβώνοντες¹.
605. τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν² ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο
 χωόμενος Νιόβῃ, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα³,
 οὐνέκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο⁴ καλλιπαρῆ⁵.
 φῇ δοιῶ⁶ τεκέειν, ἣ δ' αὐτὴ γείνατο⁷ πολλούς·
 τῷ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὀλεσσαν.
610. οἱ μὲν ἄρ' ἐννῆμαρ⁸ κέατ'⁹ ἐν φόνῳ¹⁰, οὐδέ τις ἦεν
 καταθάψαι¹¹, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
 τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίῳνες.
 ἣ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε¹² δάκρυ χέουσα.

¹ ἡβάω

jeugdig, krachtig zijn

² φεν-, a. ἔπεφνον

doden

³ ἰοχέαιρα

pijlenschietend

⁴ ἰσάζομαι + *dat.*

z. gelijk achten aan; *hier met iteratief element*

⁵ καλλιπάρης

met mooie wangen

⁶ δοιῶ

twee; *dualis acc.*

⁷ γίγνομαι *intr.*

worden,

γείνατο *tr.*

baren

⁸ ἐννῆμαρ

negen dagen lang

⁹ = κεῖντο

¹⁰ φόνος

moord, bloed

¹¹ καταθάπτω

begraven; *hier met synkope (Aiolisch)*

¹² κάμνω, κάμον + *part.* het moe worden te

aan wie toch twaalf kinderen in het paleis waren omgekomen, zes dochters en zes jeugdige zonen. **605.** De jongens had Apollo gedood vanaf zijn zilveren boog, vertoornd op Niobè en haar dochters waren door de pijlen schietende Artemis gedood, omdat Niobè dan zich gelijk achtte aan Lètoo met de schone wangen. Zij zei, dat zij twee kinderen gebaard had, maar zichzelf

had er vele gebaard; daarom dan hadden zij, ookal waren ze slechts twee, hen allen gedood. **610.** Zij dan lagen negen dagen in het bloed en niemand was er om hen te begraven, want Kronos' zoon had het volk versteend. Hen dan begroeven op de tiende dag de goden, die in de hemel wonen. Zij dacht dus aan eten, toen ze moe was geworden van het vergieten van tranen.

Niobe en kinderen

615. νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν ἐν οὐρεσιν¹ οἰοπόλοισιν²
 ἐν Σιπύλω³, ὅθι⁴ φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς⁵
 νυμφάων, αἳ τ' ἀμφ' Ἀχελώϊον⁶ ἔρρῳσαντο⁷,
 ἔνθα⁸ λίθος⁹ περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα¹⁰ πέσσει¹¹.
 ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα¹², διε γεραιέ,
 σίτου· ἔπειτά κεν αὖτε φίλον παῖδα κλαίοισθα
 620. Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος¹³ δέ τοι ἔσται.
 Ἥ καὶ ἀναῖξας οἶν¹⁴ ἄργυρον¹⁵ ὥκυσ Ἀχιλλεὺς

¹ οὐρος τό	berg
² οἰοπόλος	eenzaam
³ Σίπυλος	de Sipylos, <i>berg op de grens van Lydiën en Phrygië</i>
⁴ = που	waar
⁵ ευνή ή	bed
⁶ Αχελώϊος	Achelooios, <i>rivier in Phrygië, die op de Sipylos</i>
<i>ontspringt</i>	
⁷ ῥώομαι	dansen; <i>aor. gnomicus</i>
⁸ ἔνθα	daar
⁹ λίθος	steen
¹⁰ κήδος τό	leed
¹¹ πέσσω	zich overgeven aan
¹² μέδομαι + <i>gen.</i>	denken aan
¹³ πολυδάκρυτος	veel beweend
¹⁴ οἶς	schaap
¹⁵ ἄργυρος	schitterend wit

Nu ergens in de rotsen in de eenzame bergen **615**. op de Sipylos, waar men zegt dat de bedden van de goddelijke nymfen zijn, die rond de Achelooïos dansen, daar geeft zij als steen, ook al stamt ze van goden, zich aan verdriet over. Maar kom op dan, laten ook wij, stralende grijsaard, aan eten denken. Daarna kan je op jouw beurt je dierbare zoon bewenen, **620**. wanneer je hem Ilion binnen hebt gebracht. Hij zal heus veel beweend zijn.” Zo sprak hij en de snelvoetige Achileus sprong op en slachtte een schitterend wit schaap.

het villen van een schaap

- σφάξ¹. ἔταροι δ' ἔδερόν² τε καὶ ἄμφεπον³ εὖ κατὰ κόσμον⁴,
 μίστυλλον⁵ τ' ἄρ' ἐπισταμένως⁶ πεῖραν⁷ τ' ὀβελοῖσιν⁸,
 ὄπτησάν⁹ τε περιφραδέως¹⁰, ἐρύσαντό¹¹ τε πάντα.
 625. Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε¹² τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν¹³. ἀτὰρ κρέα¹⁴ νεῖμεν¹⁵ Ἀχιλλεύς.
 οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ'¹⁶ ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον¹⁷.

¹ σφάζω	slachten
² δέρω	villen
³ ἀμφέπω	in de weer zijn met
⁴ κόσμος	behoren
⁵ μιστύλλω	in stukken snijden
⁶ ἐπισταμένως	kundig
⁷ πεῖρα	doorboren
⁸ ὀβελός	braadspit
⁹ ὀπτάω	braden
¹⁰ περιφραδέως	zeer kundig
¹¹ ἐρύω	trekken
¹² ἐπινέμω	toedelen
¹³ κάνεον	mandje
¹⁴ κρέας τό	vlees
¹⁵ νέμω	toedelen
¹⁶ ὀνειάω, -ατος	spijs
¹⁷ ἱάλλω	werpen, snel uitsteken

en zijn vrienden vilden het en waren er goed mee in de weer naar behoren en ze sneden het dan kundig in stukken en staken het om braadspeten en braden het zeer kundig en trokken allse eraf. **625.** Automedoon dan pakte het brood en deelde het toe op tafel in mooie manden, maar Achileus deelde de stukken vlees toe. Zij strekten snel hun handen uit naar de spijsen die gereed lagen voorgelegd.

- αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος¹ καὶ ἐδητύος² ἔξ³ ἔρον⁴ ἔντο,
 ἦτοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλῆα
 630. ὅσος ἔην οἷός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα⁵ ἑώκει·
 αὐτὰρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεὺς
 εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν⁶ ἐς ἀλλήλους ὁρόωντες,
 τὸν πρότερος προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 635. λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές⁷, ὄφρα καὶ ἦδη
 ὕπνω ὕπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες⁸.
 οὐ γάρ πω μύσαν⁹ ὅσσε¹⁰ ὑπὸ βλεφάροισιν¹¹ ἐμοῖσιν
 ἐξ οὗ¹² σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν,
 ἀλλ' αἰεὶ στενάχω¹ καὶ κήδεα μυρία πέσσω

¹ πόσις ἦ	drinken
² ἐδητύς	eten
³ ἔξίημι	verdrijven
⁴ ἔρος	verlangen
⁵ ἄντα	in uiterlijk
⁶ τέρομαι + <i>part.</i>	zich laven aan
⁷ διοτρεφής	door Zeus gevoed
⁸ κοιμάομαι	gaan slapen
⁹ μύω	zich sluiten
¹⁰ ὅσσε dualis nom./acc.	beide ogen
¹¹ βλέφαρον	ooglid
¹² ἐξ οὗ	sinds dat

Maar toen zij dan het verlangen naar drinken en eten hadden verzadigd, voorwaar, toen bewonderde de Dardanide Priamos Achileus, **630**. hoe groot hij was en hoedanig hij was. Want hij leek in zijn voorkomen op goden. Maar hij, Achileus, bewonderde de Dardanide Priamos bij het aanschouwen van diens gezicht en het horen van zijn woord. Maar toen ze zich gelaafd hadden aan de aanblik van elkaar, sprak tot hem als eerste de oude, op een god gelijkende Priamos. **635**. Vertel mij nu ten snelste, door Zeus gevoede, opdat wij ook eindelijk door zoete slaap verkwikt worden na te zijn gaan slapen. Want nog niet zijn mijn ogen toe gegaan onder mijn oogleden, sinds dat onder jouw handen mijn zoon zijn leven heeft verloren, maar altijd zucht ik en geef ik me over aan mijn oneindige smarten

¹ στενάζω

zuchten

640. αὐλῆς ἐν χόρτοις¹ κυλινδόμενος² κατὰ κόπρον³.
 νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην⁴ καὶ αἶθοπα⁵ οἶνον
 λαυκανίης⁶ καθέηκα⁷. πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμεν.
 Ἡ ῥ', Ἀχιλεὺς δ' ἐτάροισιν ἰδὲ⁸ δμῳῇσι κέλευσε
 δέμνι⁹ ὑπ' αἰθούσῃ¹⁰ θέμεναι καὶ ῥήγεα¹¹ καλὰ
 645. πορφύρε'¹² ἐμβαλέειν, στορέσαι¹³ τ' ἐφύπερθε¹⁴ τάπητας¹⁵,
 χλαίνας¹⁶ τ' ἐνθέμεναι οὐλας¹⁷ καθύπερθε¹ ἔσασθαι².

¹ χόρτος	omheinde ruimte
² κυλίνδομαι	zich wentelen
³ κόπρος	mest
⁴ πατέοαμι, πασάμην + <i>gen.</i>	eten van
⁵ αἶθοψ	fonkelend
⁶ λαυκανίη	keel
⁷ καθίημι + <i>acc.</i> + <i>gen.</i>	iets gieten in
⁸ ἰδὲ	en
⁹ δέμνια τά	ledikant
¹⁰ αἶθουσα	zuilenhal
¹¹ ῥήγος τό	hoes, matras
¹² πορφύρεος	purperen
¹³ στόρνυμι	spreiden
¹⁴ ἐφύπερθε	er bovenop
¹⁵ τάπης	dekkleed
¹⁶ χλαῖνα	mantel
¹⁷ οὐλος	wollen

me wentelend in de omheining van de hof in de mest. Nu dan ook heb ik geproefd van het eten en heb ik fonkelende wijn in mijn keel gegoten. Eerder toch heb ik werkelijk niets geproefd.” Zo sprak hij dan en Achilleus beval zijn vrienden en slavinnen een bed onder de de zuilengalerij te zetten en een mooie purperen matras erop te gooien en daarop dekkleden uit te spreiden en wollen mantels daarop te leggen om zich daarin te hullen.

¹ καθύπερθεν

er bovenop

² ἔζομαι

gaan zitten

αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο δάος¹ μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
αἶψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιὼν λέχε' ἐγκονέουσai².
τὸν δ' ἐπικερτομέων³ προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
650. ἐκτὸς⁴ μὲν δὴ λέξο⁵, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν
ἐνθάδ' ἐπέλθῃσιν βουληφόρος⁶, οἳ τέ μοι αἰεὶ
βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ἦ θέμις⁷ ἐστί·
τῶν εἰ τίς σε ἴδοιτο θοῇν⁸ διὰ νύκτα μέλαιναν,
αὐτίκ' ἂν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
655. καὶ κεν ἀνάβλησις⁹ λύσιος¹⁰ νεκροῖο γένηται.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ποσσῆμαρ¹¹ μέμονας¹² κτερεῖζέμεν¹³ Ἑκτορα δῖον,

¹ δάος τό	fakkel
² ἐγκονέω	druk in de weer zijn
³ ἐπικερτομέω	plagen, honen
⁴ ἐκτὸς	buiten
⁵ λέχομαι, <i>a.</i> ἔλεκτο	gaan slapen
⁶ βουληφόρος	adviserend
⁷ θέμις ἦ	gebruik
⁸ θοός	snel invallend
⁹ ἀνάβλησις	uitstel
¹⁰ λύσις	loskoping
¹¹ ποσσῆμαρ	hoeveel dagen
¹² μέμονα	ik verlang (<i>perf. met praes. betekenis</i>)
¹³ κτερεῖζω	de laatste eer bewijzen

De dienaressen gingen uit het mannenverblijf met een fakkel in de handen en snel maakten zij, druk in de weer, twee bedden op. Tot hem sprak plagend de snelvoetige Achilleus: **650**. "Leg u dus buiten te slapen, beste grijsaard, opdat geen adviseur van de Grieken hierheen komt, die mij altijd ter zijde zittend adviezen geven, hetgeen gebruik is. Als iemand van hen jou zal zien in de snel invallende, donkere nacht, dan zal hij dat wel direct aan Agamemnon, de herder van het volk, vertellen **655**. en dan zal de vrijgave van het lijk wel uitgesteld worden. Maar kom op, zeg mij dus en spreek het onomwonden uit, hoeveel dagen jij verlangt de stralende Hektoor de laatste eer te bewijzen,

- ὄφρα τέως¹ αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω².
660. Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον³ Ἑκτορι δῖω,
ᾧ δέ κέ μοι ῥέζων⁴ Ἀχιλεὺ κεχαρισμένα⁵ θείης.
οἶσθα γὰρ ὡς κατὰ ἄστρ' ἐέλμεθα⁶, τηλόθι⁷ δ' ὕλη⁸
ἄξέμεν ἐξ ὄρεος, μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν⁹.
665. ἐννῆμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν δαινυτό¹⁰ τε λαός,
ένδεκάτῃ δέ κε τύμβον¹¹ ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιοιμεν,
τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμίζοιμεν¹² εἴ περ ἀνάγκη.
- Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
670. ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ', ὥς σὺ κελεύεις·

¹ τέως	zo lang
² ἐρύκω	tegenhouden
³ τάφος	graf, begrafenis
⁴ ῥέζω	doen
⁵ κεχαρισμένος	welgevallig
⁶ ἔλλω, <i>perf. pass.</i> ἐέλμεθα	opeendringen
⁷ τηλόθι	ver
⁸ ὕλη	hout
⁹ δεῖδω	vrezen; δεδίασιν: <i>perf. met praes.-betekenis</i>
¹⁰ δαίνυμαι	een maal nuttigen; <i>optativus</i>
¹¹ τύμβος	tombe
¹² πολεμίζω	oorlog voeren

opdat ikzelf zo lang (in het kamp) blijf en het volk tegenhoud.”

660. Hem antwoordde daarna de oude op een god lijkende Priamos: “Als jij dan wil, dat ik voor de stralende Hektor de begrafenis tot een einde breng, dan zal jij wel door zo te handelen, Achileus, doen wat wel gevallig is. Jij weet immers, dat wij in de stad opeengedrongen zijn en dat hout ver weg is om te halen en dat de Trojanen zeer bang zijn. **665.** Negen dagen zullen wij hem wel bejammeren in het paleis en op de tiende dag zullen wij hem wel begraven en zal het volk wel een maal nuttigen en op de elfde dag zullen wij wel een tombe op hem/ zijn as oprichten. Op de twaalfde dag zullen wij oorlog voeren, als daartoe tenminste noodzaak is.

Tot hem sprak op zijn beurt de snelvoetige, stralende Achileus:

670. “Ook dat zal voor u zijn, oude man Priamos, zoals u vraagt.

σχήσω¹ γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον ὅσπον ἄνωγας².

Ὡς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ³ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερὴν, μή πως δεισεί' ἐνὶ θυμῷ.

οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ⁴ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο⁵
675. κῆρυξ καὶ Πριάμος πυκινὰ⁶ φρεσὶ μήδε'⁷ ἔχοντες,
αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὖδε⁸ μυχῶ⁹ κλισίης ἐϋπήκτου¹⁰.
τῷ δὲ Βρισηΐς παρελέξατο¹¹ καλλιπάρηος.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσται¹²
εὖδον παννύχιοι μαλακῶ¹³ δεδμημένοι¹⁴ ὕπνω·
680. ἀλλ' οὐχ Ἑρμείαν ἐριούνιον¹ ὕπνος ἔμαρπτεν²

¹ ἔχω, *f.* σχήσω

tegenhouden

² ἄνωγα

ik beveel (*perf. met praes.-betekenis*)

³ καρπός

pols

⁴ πρόδομος

vestibule

⁵ κοιμάομαι

gaan slapen

⁶ πυκινός

schrande

⁷ μῆδος τό

gedachte

⁸ εὖδω

slapen

⁹ μυχόν τό

het binnenste

¹⁰ ἐϋπηκτος

goed in elkaar getimmerd

¹¹ παραλέχομαι + *dat.*

gaan liggen naast

¹² ἵπποκορυστής

met paardenharenhelmbos

¹³ μαλακός

zacht

¹⁴ δάμνημι

bedwingen

Want ik zal de oorlog tegenhouden zo lange tijd, als jij beveelt.”
 Na zo dan gesproken te hebben greep hij de rechterhand van de
 oude man bij de pols, opdat hij geenszins angst zou hebben in
 zijn hart. Zij dan gingen in de vestibule van het huis terplekke
 slapen, de dienaar en Priamos met schrandere gedachten in het
 hart, maar Achilleus sliep in het binnenste van zijn goed
 getimmerde barak. Naast hem ging Briseïs met de schone
 wangen liggen.
 Anderen dan, goden en mannen met paardenharenhelmbos,
 sliepen de hele nacht, bedwongen door zachte slaap. Maar niet
 werd snel lopende Hermes door slaap gegrepen

¹ ἔρριόνιος

snel lopend

² μάρπτω

grijpen

- ὀρμαίνοντ'¹ ἀνὰ θυμὸν ὅπως Πριάμον βασιλῆα
 νηῶν ἐκπέμψειε λαθὼν ἱερὸς πυλαωρός².
 στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ³ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἶον⁴ ἔθ' εὕδεις
 685. ἀνδράσιν ἐν δηϊοῖσιν⁵, ἐπεὶ σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς.
 καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας·
 σείο δέ κε ζωοῦ καὶ τρεῖς τόσα δοῖεν ἄποινα
 παῖδες τοῖ μετόπισθε⁶ λελειμμένοι, αἳ κ' Ἀγαμέμνων
 γνῶναι σ' Ἀτρεΐδης, γνῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.
 690. ὦς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον, κήρυκα δ' ἀνίστη.
 τοῖσιν δ' Ἑρμείας ζευξ' ἵππους ἡμιόνους τε,
 ῥίμφα⁷ δ' ἄρ' αὐτὸς ἔλαυνε κατὰ στρατόν⁸, οὐδέ τις ἔγνω.
 Ἄλλ' ὅτε δὴ πόρον⁹ ἶξον ἐϋρρεῖος¹⁰ ποταμοῖο

¹ ὀρμαίνω	overwegen
² πυλαωρός	poortwachter
³ ὑπὲρ + <i>gen.</i>	boven
⁴ οἶον <i>adv.</i>	zodanig als; <i>causaal</i> : omdat zo(danig)
⁵ δηῖος	vijandig
⁶ μετόπισθε	achter
⁷ ῥίμφα <i>adv.</i>	snel
⁸ στρατός	legerkamp
⁹ πόρος	voorde
¹⁰ ἐϋρρεῖς	sterk stromend

omdat hij overwoog, hoe hij koning Priamos weg van de schepen zou begeleiden onopgemerkt voor de heilige deurwachters. Hij ging dan staan bij het hoofd en hij sprak tot hem het woord: “O oude man, geenszins gaat u nu toch kwaad ter harte, omdat u nog zo slaapt **685**. temidden van vijandige mannen, omdat Achileus u dat hebt laten doen. En nu heb jij je geliefde zoon vrij gekocht, want je hebt veel gegeven. Voor jou zullen jouw zonen, die achtergebleven zijn, wel drie keer zoveel losgeld betalen, mits je in leven bent, als Agamemnon, Atreus’ zoon, jou herkent en als alle Grieken jou herkennen. “

690. Zo sprak hij en de oude man werd bang en deed zijn dienaar opstaan. Voor hen bracht Hermes paarden en muil dieren onder het juk en snel dan mende hijzelf ze door het kamp en niemand bemerkte hen. Maar toen zij dan de voorde van de sterkstromened rivier bereikt hadden,

695. Ξάνθου δινήεντος¹, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς,
 Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 Ἡὼς δὲ κροκόπεπλος² ἐκίδνατο³ πᾶσαν ἐπ' αἶαν⁴,
 οἱ δ' εἰς ἄστν ἔλων⁵ οἰμωγῇ⁶ τε στοναχῇ τε
 ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 700. ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων⁷ τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρῃ ἰκέλῃ⁸ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ
 Πέργαμον⁹ εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόησεν
 ἔσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην¹⁰.
 τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἶδε¹¹ κείμενον ἐν λεχέεσσι·
 κώκυσέν¹² τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ¹³ τε πᾶν κατὰ ἄστν.

¹ δινήεις

kolkenrijk

² κροκόπεπλος

met safraankleurig gewaad

³ κίδνημι

verspreiden

⁴ αἶα

aarde

⁵ ἐλάω

drijven

⁶ οἰμωγή

geweeklaag

⁷ καλλιζωνος

met mooie gordel

⁸ ἰκέλος + *dat.*

lijkend op

⁹ Πέργαμος

Pergamos, *burcht van Ilios*

¹⁰ ἀστυβοώτης

in de stad omroepend

¹¹ = εἶδε

¹² κωκύω

jammeren

¹³ γέγωνα

ik schreeuw; *perf. met praesensbetekenis*

de kolkenrijke Xanthos, die door de onsterfelijke Zeus op de wereld was gezet, 695. toen ging Hermes weg naar de hoge Olympos en verspreidde zich Eeos met safraankleurig gewaad over heel de aarde en zij menden de paarden naar de stad met gejammer en gesteun en de muildieren brachten het lijk. En niemand anders van de mannen en vrouwen met mooie gordels

bemerkte dat eerder, 700. maar Cassandra, zo moet je weten, lijkend op gouden Afrodite ging de Pergamos binnen en bemerkte haar dierbare vader staand op de wagenbak en de dienaar, de stadsroeper. Hem dan zag zij op de muidierwagen op bed liggen en zij brak vervolgens in gejammer uit en schreeuwde door heel de stad:

Kassandra

705. Trojanen en Trojaansen, komt naar Hektor kijken, als jullie ooit blij waren met hem, wanneer hij ook levend uit de strijd terugkeerde, omdat hij een grote bron van vreugde was voor de stad en heel het volk.”

Zo sprak zij en geen man en geen vrouw bleef in de stad achter. Tot allen immers was een niet te verdragen smart gekomen. 710. Dichtbij de poortdeuren ontmoetten ze Priamos, terwijl hij hem bracht. Als eersten trokken zich beiden zijn dierbare echtgenote en milde moeder de haren uit het hoofd na op de wagen met goede wielen te zijn afgesneld. Huilend ging een menigte er

omheen staan. En nu dan zouden zij de hele dag tot zonsondergang 715. Hektor onder het vergieten van tranen bejammeren voor de poortdeuren, als dan niet de grijsaard vanuit de wagen onder het volk zou spreken:

rouwende Andromache

¹ μεταδάω

spreken te midden van

εἷστατέ¹ μοι οὐρεῦσι² διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἄσσεσθε³ κλαυθμοῖο⁴, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδέ.

ᾠς ἔφαθ', οἳ δὲ διέστησαν⁵ καὶ εἷξαν ἀπήνη.

720. οἳ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
τρητοῖς⁶ ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἷσαν ἀοιδοὺς
θρήνων⁷ ἑξάρχους⁸, οἳ τε στονόεσαν⁹ ἀοιδὴν¹⁰
οἳ μὲν ἄρ' ἐθρήνεον¹¹, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναιῖκες.

τῇσιν δ' Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο
725. Ἐκτορος ἀνδροφόνιοιό κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὦλεο, καὶ δέ με χήρην¹²
λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος¹ αὐτῶς²

¹ εἷκω	wijken
² οὐρεῦς	muildier
³ ἄω	verzadigen
⁴ κλαυθμός	geween
⁵ διίσταμαι	uiteengaan
⁶ τρητός	doorboord (<i>gaten in het ledikant om riemen te spannen om als spiraal te dienen</i>)
⁷ θρήνος	klaagzang
⁸ ἑξάρχος + <i>gen.</i>	beginnend
⁹ στονόεις	zuchtenrijk
¹⁰ ἀοιδή	gezing
¹¹ θρηνέω	weeklagen
¹² χήρη	weduwe

Wijkt voor mijn muidieren om zich een weg door jullie te banen.
Maar daarna moeten jullie je verzadigen met gewezen, wanneer ik
hem naar huis heb gebracht.”

Zo sprak hij en zij gingen uiteen en weken voor de wagen. **720.**
Toen zij hem het heerlijke huis binnen hadden gebracht, legden
zij hem vervolgens op een doorboord bed en daarna deden ze
zangers zitten, die begonnen met de klaagzangen, die zuchtenrijk
gezing ... Zij dan enerzijds klaagden en anderzijds zuchtten
daarbij vrouwen. Onder hen begon de blankarmige Andromachè
het gejammer, **725.** met het hoofd van mannendodende Hektor
in haar handen: “Man, jong ben jij omgekomen weg uit het leven
en jij laat mij als weduwe achter in het paleis. En er is nog een
kind zo jong,

¹ νήπιος

onmondig, jong

² αὐτως

zo

- ὄν τέκομεν σύ τ' ἐγώ τε δυσάμμοροι¹, οὐδέ μιν οἶω
 ἦβην ἵζεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης²
 730. πέρσεται³· ἦ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος⁴, ὅς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει⁵, ἔχε⁶ δ' ἀλόχους κεδνάς⁷ καὶ νήπια τέκνα,
 αἱ δὴ τοι τάχα νηυσὶν ὀχήσονται⁸ γλαφυρῇσι,
 καὶ μὲν ἐγώ μετὰ τῇσι· σὺ δ' αὖ τέκος ἢ ἐμοὶ αὐτῇ
 ἔψει, ἔνθά κεν ἔργα ἀεικέα⁹ ἐργάζοιο
 735. ἀθλεύων¹⁰ πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου¹¹, ἢ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει χειρὸς¹² ἐλὼν ἀπὸ πύργου λυγρὸν¹³ ὄλεθρον
 χωόμενος, ᾧ δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἔκτωρ
 ἢ πατέρ' ἢ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν

¹ δυσάμμορος	ongelukkig
² ἄκρη (πόλις)	hoogste deel van de stad
³ πέρθω, <i>f. p.</i> πέρσεται	verwoesten
⁴ ἐπίσκοπος	beschermmer
⁵ ῥύομαι	beschermen
⁶ ἔχω	hebben, beschermen
⁷ κεδνός	zorgzaam
⁸ ὀχέομαι	varen, rijden
⁹ ἀεικής	onbetamelijk
¹⁰ ἀθλεύω	werken
¹¹ ἀμείλιχος	hard
¹² <i>gen. part. bij ἐλὼν</i>	
¹³ λυγρός	treurig, ellendig

die wij, jij en ik, ongelukkigen hebben gebaard en niet denk ik dat hij de volwassen leeftijd zal bereiken. Want eerder zal deze stad van top tot teen vernietigd worden. **730.** Want voorwaar jij bent als beschermmer verloren, jij, die haarzelf beschermde en trouwe echtgenoten en kleine kinderen beschermde, die dan heus spoedig met holle schepen zullen varen en voorwaar ik onder hen. Jij daarentegen, kind, zal hetzij mijzelf volgen daarheen, waar je onbetamelijke werken **735.** dienend zal verrichten voor een harde heer, of iemand van de Grieken zal jou bij de hand genomen hebbend van een toren in een vreselijk verderf storten uit woede, omdat dan zijn broer misschien door Hektoor gedood is of zijn vader of ook zijn zoon, aangezien zeer veel Grieken

- Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν¹ ὁδᾶξ² ἄσπετον³ οὐδας⁴.
740. οὐ γὰρ μείλιχος⁵ ἔσκε πατήρ τεός⁶ ἐν δαΐ⁷ λυγρῇ·
τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστρῳ,
ἀρητὸν⁸ δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας,
Ἕκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται⁹ ἄλγεα λυγρά.
οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ¹⁰ χειρᾶς ὄρεξας¹¹,
745. οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ
μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡμέρας δάκρυ χέουσα.
ὦς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
τῇσιν δ' αὖθ' Ἑκάβη ἀδινού¹² ἐξῆρχε γόοιο·
Ἕκτορ ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
750. ἦ μὲν μοι ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν·

¹ παλάμη	hand
² ὁδᾶξ	met de tanden
³ ἄσπετος	ontzaglijk veel, groot
⁴ οὐδας τό	bodem, grond
⁵ μείλιχος	zacht
⁶ τεός	jouw
⁷ δαίς ἡ	strijd
⁸ ἀρητός	onzeggelijk, vervloekt
⁹ fut.ex.	
¹⁰ in postpositie	
¹¹ ὀρέγω	uitstrekken
¹² ἀδινός	luid

in de handen van Hektoor met hun tanden een heel grote hap grond genomen hebben. **740.** Want niet was jouw vader zacht in de vreselijke strijd. Daarom ook bejammert het volk hem in de stad, en Hektoor, je hebt je ouders onzeggelijk geweeklaag en verdriet bezorgd. Mij zullen vooral vreselijke smarten blijven. Want niet heb je, toen je stierf, van je bed je handen naar mij uitgestrekt **745.** en niet heb je tot mij een schrander woord gezegd, waaraan ik altijd zou denken, dag en nacht tranen vergietend.”

Zo sprak zij wenend, en daarbij zuchtten de vrouwen. Onder hen op haar beurt begon Hekabè met helder geklaag: “Hektoor, jij, die aan mijn hart verreweg het meest geliefd bent van alle kinderen, **750.** voorwaar jij was in mijn ogen ook bij je leven toch de goden geliefd.

- οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση¹.
 ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
 πέρνασχε² ὃν τιν' ἔλεσκε πέρην³ ἄλως ἀτρυγέτοιο⁴,
 ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσιν⁵.
 755. σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκει⁶ χαλκῶ,
 πολλὰ ῥυστάζεσκεν⁷ ἐοῦ περὶ σῆμ' ἐτάροιο
 Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὥς⁸.
 νῦν δέ μοι ἐρσήεις⁹ καὶ πρόσφατος¹⁰ ἐν μεγάροισι
 κειῖσαι, τῷ ἱκελος ὅν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 760. οἷς ἀγανοῖσι¹¹ βέλεσσιν¹² ἐποιχόμενος¹³ κατέπεφνεν.
 Ὡς ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίσστον ὄρινε.

¹ αἴσα	lot
² πέρνημι	verkopen; <i>hier iteratieve vorm</i>
³ πέρην + <i>gen.</i>	aan de andere kant van
⁴ ἀτρυγέτος	oneindig
⁵ ἀμιχθαλόεις	vol rook (<i>op Lemnos had Hefaistos zijn werkplaats</i>)
⁶ ταναήκης	met spitse punt
⁷ ῥυστάζω	heen en weer sleuren
⁸ οὐδ' ὥς	toch niet
⁹ ἐρσήεις	bedauwd
¹⁰ πρόσφατος	fris
¹¹ ἀγανός	zacht
¹² βέλος τό	pijl
¹³ ἐποιχομαι	bestoken

Zij dan bekommerden zich om jou ook toch bij jouw doodslot.
Want andere kinderen van mij werden telkens door Achileus
verkocht, ieder die hij te pakken kreeg, aan de andere kant van
de oneindige zee, naar Samos en Imbros en Lemnos, dat vol rook
is. **755**. Nadat hij jou van je leven beroofd had met het brons met
spitse punt, trok hij jou vaak om het grafmonument van zijn
vriend Patroklos, die jij gedood had. Ook niet zo deed hij hem
opstaan. Nu lig jij me bedauwd en fris in het paleis, lijkend op
hem, die door Apollo met zilveren boog **760**. met zijn zachte
pijlen bestookt en gedood is.”
Zo sprak zij wenend en zij wekte hevig geweeklaag op.

- τῇσι δ' ἔπειθ' Ἑλένη τριτάτη¹ ἐξῆρχε γόοιο·
 Ἔκτορ ἐμῶ θυμῷ δαέρων² πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἧ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
 765. ὅς μ' ἄγαγε Τροίηνδ'· ὥς ³πρὶν ὠφελλον⁴ ὀλέσθαι.
 ἥδη γὰρ νῦν μοι τόδε εἰκοστὸν⁵ ἔτος ἐστὶν
 ἐξ οὗ κειθεν⁶ ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
 ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφηλον⁷.
 ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτει⁸
 770. δαέρων ἢ γαλόων⁹ ἢ εἰνατέρων¹⁰ εὐπέπλων,
 ἢ ἐκυρή¹¹, -ἐκυρὸς δὲ πατὴρ ὥς ἡπιος¹² αἰεΐ-,
 ἀλλὰ σὺ τὸν ἐπέεσσι παρραιφάμενος¹ κατέρυκες²

¹ τρίτατος	derde
² δαήρ	zwager
³ ὥς	och, <i>bij wensen</i>
⁴ ὠφελλον	<i>bij ireële. wens met inf. aor. irr. wens van het verleden</i> - ac had/was maar; ὀφελλω – verschuldigd zijn
⁵ εἰκοστός	twintigste
⁶ κειθεν	vandaar
⁷ ἀσύφηλος	krenkend
⁸ ἐνίπτω	uitvaren tegen, berispen
⁹ γαλόως	manszuster
¹⁰ εἰνάτερες	vrouwen van de broers
¹¹ ἐκυρή	schoonmoeder
¹² ἡπιος	vriendelijk

Onder hen begon als derde Helena het geweeeklaag: “Hektoor, jij die van al mijn zwagers mijn hart verreweg het meest geliefd was, voorwaar, ik heb als echtgenoot de op een god gelijkende Alexander, **765.** die mij naar Troje heeft gebracht. Ach, was ik maar voor die tijd omgekomen. Want reeds is dit nu voor mij het twintigste jaar, sinds ik vandaar ben gekomen en uit mijn vaderland ben weggegaan. Maar nog niet heb ik van jou een kwaad woord gehoord, ook niet een krenkend woord. Maar telkens als ook iemand anders in het paleis tegen mij uitvoer, **770.** iemand van mijn zwagers of schoonzusters met mooie peplos, of mijn schoonmoeder –mijn schoonvader was altijd zo vriendelijk-, dan toch hield jij altijd hem met woorden bepratend tegen

¹ παράφημι

bepraten

² κατερύκω

tegenhouden

- σῇ τ' ἀγανοφροσύνη¹ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
 τῷ² σέ θ' ἄμα κλαίω καὶ ἔμ' ἄμμορον³ ἀχνυμένη⁴ κῆρ·
 775. οὐ γάρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
 ἦπιος οὐδὲ φίλος, πάντες δέ με πεφρίκασιν⁵.
 ὦς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων⁶.
 λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ⁷ μῦθον ἔειπεν·
 ἄξετε⁸ νῦν, Τρῶες, ξύλα⁹ ἄστудέ, μὴ δέ τι θυμῷ
 780. δείσητ' Ἀργείων πυκινὸν λόχον¹⁰. ἦ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 πέμπων μ' ὧδ' ἐπέτελλε¹¹ μελαινάων ἀπὸ νηῶν
 μὴ πρὶν πημανέειν¹² πρὶν δωδεκάτη μόλη¹³ ἦώς.
 ὦς ἔφαθ', οἱ δ' ὑπ' ἀμάξησιν¹ βόας ἡμιόνους τε

¹ ἀγανοφροσύνη	vriendelijkheid
² τῷ	daarom
³ ἄμμορος	ongelukkig
⁴ ἀχνυμένος	bedroefd
⁵ φρίσσω	ruig zijn; <i>perf.</i> huiveren voor
⁶ ἀπείρων	oneindig, enorm groot
⁷ <i>adv. met dat.</i>	<i>te midden van</i>
⁸ <i>aor. mixtus imperativus</i>	
⁹ ξύλον τό	hout
¹⁰ λόχος	hinderlaag
¹¹ ἐπιτέλλω	de verzekering geven
¹² πημαίνω	leed doen
¹³ βλώσκω	gaan, μόλη <i>coni. aor.</i>

met uw vriendelijkheid en zachte woorden. Daarom beween ik tegelijk u en mij, ongelukkige, bedroefd in mijn hart. **775.** Want niemand verder nog was voor mij in het wijdse Troje zacht of vriendelijk, maar allen huiveren voor mij.”

Zo sprak zij wenend en daarbij steunde een grote menigte.

Onder het volk sprak de oude Priamos een woord: “Trojanen, brengt nu blokken hout naar de stad en **780.** weest niet bang in uw hart voor een sterke hinderlaag van de Grieken. Want voorwaar, Achilleus liet mij gaan en verzekerde mij niet eerder ver van de zwarte schepen ons pijn te zullen doen dan dat de twaalfde dageraad gekomen is.”

Zo sprak hij en zij brachten met geschreeuw jukdieren onder de wagens

785. ζεύγνυσαν, αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο¹.
 ἐννήμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον² ἄσπετον ὕλην·
 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος³ ἠώς,
 καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἑκτορα δάκρυ χέοντες,
 ἐν δὲ πυρῇ⁴ ὑπάτη⁵ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.
 Ἥμος⁶ δ' ἠριγένεια⁷ φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
 790. τῆμος⁸ ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἑκτορος ἠγρετο⁹ λαός.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἠγερεθὲν ὀμηγερέες¹⁰ τ' ἐγένοντο
 πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊῇ¹¹ σβέσαν¹² αἶθοπι¹³ οἶνω
 πᾶσαν, ὅπόσσον ἐπέσχε¹⁴ πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα

¹ ἀγερέθομαι	zich verzamelen
² ἀγινέω	brengen, halen
³ φαεσίμβροτος	aan de stervelingen schijnend
⁴ πυρὴ	brandstapel
⁵ ὑπάτος	hoogste
⁶ Ἥμος	toen, <i>voegwoord</i>
⁷ ἠριγένεια	in de vroegte geboren
⁸ τῆμος	toen, <i>bijwoord</i>
⁹ ἀγείρομαι, <i>a.</i> ἠγρετο	zich verzamelen
¹⁰ ὀμηγερέες	vergaderd, bijeen gekomen
¹¹ πυρκαϊή	brandstapel
¹² κατασβέννυμι	blussen
¹³ αἶθοψ	fonkelend
¹⁴ ἐπέσχω	bestrijken

en snel verzamelden ze zich daarna voor de stad. **785.** Negen dagen haalden ze toch ontzettend veel hout. Maar toen dan de tiende dageraad, die de mensen licht brengt, aangebroken was, toen dan ook brachten zij de onverschrokken Hektoor naar buiten, terwijl ze tranen vergoten en boven op de vuurstapel legden ze het lijk en daarin wierpen ze vuur. Toen de in de vroegte geboren, roosvingerige Eeos verschenen was, **790.** toen dan verzamelde zich om de brandstapel van de beroemde Hektoor het volk. En toen zij zich verzameld hadden en bijeengekomen waren, blusten zij eerst geheel de brandstapel met fonkelende wijn, zoveel als de kracht van het vuur bestreek.

795. ὅστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοί θ' ἔταροί τε
 μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατεΐβετο δάκρυ παρειῶν¹.
 καὶ τὰ γε χρυσεῖην ἐς λάρνακα² θῆκαν ἐλόντες
 πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν.
 αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον³ θέσαν, αὐτὰρ ὕπερθε
 πυκνοῖσιν λάεσσι⁴ κατεστόρεσαν⁵ μέγαλοισι·
 800. ῥίμφα⁶ δὲ σῆμ' ἔχεαν⁷, περὶ δὲ σκοποῖ⁸ ἦατο⁹ πάντη¹⁰,
 μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν¹¹ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
 χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον¹². αὐτὰρ ἔπειτα
 εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα¹³ δαῖτα
 δώμασιν ἐν Πριάμοιο διοτρεφέος βασιλῆος.

¹ παρειαί	wangen
² λάρναξ	kist, urn
³ κάπετος ἡ	gracht
⁴ λᾶας ὁ	steen
⁵ καταστόρνυμι	bedekken
⁶ ῥίμφα	snel
⁷ χέω, ἔχεα	gieten, oprichten
⁸ σκοπός	uitkijk
⁹ ἦμαι	zitten
¹⁰ πάντη	langs alle kanten
¹¹ ἐφορμάομαι	aanvallen
¹² κίω	gaan
¹³ ἐρικυδής	roemrijk, heerlijk

Maar daarna verzamelden broers en vrienden jammerden de witte botten **795**. en rolden tranen weelderig van de wangen en na de botten opgenomen te hebben legden ze die in een gouden kist na ze omhuld te hebben met een zachte purperen peplos. Snel dan plaatsten ze die in een holle kist en die bedekten ze van boven met talrijke, grote stenen. **800**. Snel wierpen ze een grafteken op en daaromheen zaten aan alle kanten wachten, opdat niet eerder goedgescheenbeende Grieken zouden aanvallen. Na het grafteken opgeworpen te hebben gingen ze weer terug. En daarna verzamelden ze zich en aten rijkelijk van een heerlijk maal.

805. Ὡς οἳ γ' ἀμφίεπον τάφον Ἑκτορος ἵπποδάμοιο.

805. Zo waren zij druk in de weer met het graf van de mannendodende Hektoor.

